



ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE

STOŽOK

SPRÁVA
O HODNOTENÍ
ÚPD

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE – ÚZEMNÝ PLÁN OBCE STOŽOK

Obsah

A. Základné údaje.....	2
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	3
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia.....	5
I. Údaje o vstupoch.....	5
II. Údaje o výstupoch.....	16
C. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia.....	20
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	20
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	16
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	43
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	52
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).....	55
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia.....	59
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	60
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie.....	61
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	71
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	71
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa	71

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Stožok

2. Sídlo

Obecný úrad, Stožok 47, 962 12 Stožok

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Bc. Darina Petrincová, starostka obce

Obecný úrad

Stožok 47, 962 12 Stožok 566

tel.: 045 / 541 03 12

e-mail: starostka@stozok.sk

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing. Martina Kukučková

tel.: 0915 872 042

e-mail: zarkon@slovanet.sk

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE STOŽOK – NÁVRH

2. Územie

Kraj: Banskobystrický

Okres: Detva

Obec: Stožok

Katastrálne územie: Stožok

3. Dotknuté obce

- Mesto Detva
- Obec Víglaš
- Obec Klokoč
- Obec Stará Huta

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány vyplývajúce z §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor rozvoja dopravnej infraštruktúry, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava 15, P.O. Box 100
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor výstavby a bytovej politiky, Nám. L. Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, odd. ochrany prírody a vybraných zložiek kraja, Nám. L. Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Obor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva, Nám. L. Štúra 1, 974 01 Banská Bystrica
- Banskobystrický samosprávny kraj, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
- Obvodný banský úrad, Banská Bystrica, ul. 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
- Okresný úrad Detva, odbor starostlivosti o životné prostredie, Zložky ŽP, J.G. Tajovského 1462/9, 962 12 Detva

- Okresný úrad Zvolen, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Nám. SNP 35/48, 960 01 Zvolen
- Okresný úrad Zvolen, Pozemkový a lesný odbor, Nám. SNP 35/48, 960 01 Zvolen
- Okresný úrad Detva, odbor krízového riadenia, J.G. Tajovského 1462/9, 962 12 Detva
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru vo Zvolene, Lieskovská cesta 500/38, 960 01 Zvolen
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Nádvorná 12, 960 01 Zvolen

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo v Stožku

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešené územie leží v značnej vzdialenosti od štátnych hraníc SR. Riešenie Územného plánu obce Stožok preto nemá žiadne cezhraničné vplyvy.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Možnosti intenzifikácie existujúcej zástavby sú minimálne, bolo preto nevyhnutné vyčleniť nové plochy pre výstavbu na poľnohospodárskej pôde. Navrhovaný rozsah zástavby a záberov poľnohospodárskej pôdy odráža mimoriadny záujem o výstavbu rodinných domov v obci, podložený konkrétnymi žiadosťami vlastníkov pozemkov.

Časť rozvojových plôch bola zahrnutá už v doterajšej územnoplánovacej dokumentácii (ÚPD), nejde preto o nové zábery poľnohospodárskej pôdy. To sa týka rozvojových plôch č. 1, 9, 21, 29, 30 a sčasti aj rozvojovej plochy č. 2. Na rozdiel od doterajšej ÚPD sa neuvažuje so zástavbou na západnom okraji katastrálneho územia, na hranici s k.ú. Víglaš. Išlo o rozsiahle plochy s výmerou cca 23 ha, ktoré sú navyše zúrodnené drenážami. Úspora záberov v tejto lokalite sčasti kompenzuje novonavrhované zábery poľnohospodárskej pôdy.

Vzhľadom k rozloženiu najkvalitnejšej pôdy v katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. nebolo úplne možné vyhnúť sa záberom najkvalitnejšej pôdy. Jej navrhované zábery však navrhovaná urbanistická koncepcia minimalizuje a uprednostnené boli návrhy na menej kvalitnej pôde. Najkvalitnejšia pôda v katastrálnom území Stožok podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. je určená týmito kódmi BPEJ: 0711002, 0757202, 0761212, 0761242, 0761312, 0761412, 0771242, 0861312.

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené kompaktné plochy, priamo nadväzujúce na zastavané územie obce, resp. na existujúcu zástavbu obce Stožok a osady Krné. Pritom bolo potrebné prihliadať na náročnosť terénu a existenciu infraštruktúry – komunikácií a inžinierskych sietí. Rozvojové plochy č. 27 a 28 pre rozšírenie výrobného územia sa síce nachádzajú na najkvalitnejšej pôde, ale táto je už značne fragmentovaná existujúcimi výrobnými a energetickými areálmi.

Podľa druhu pozemku ide pri navrhovaných záberoch o trvalé trávne porasty a ornú pôdu; v malej miere sa zástavba navrhuje aj v záhradách. Len rozvojová plocha č. 26 pre zberný dvor je lokalizovaná na nepoľnohospodárskej pôde.

Lokality pre výstavbu s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti vo „Výkrese vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch“.

Prehľad o štruktúre pôdneho fondu v lokalitách s uvažovaným použitím
poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Číslo Lok.	Katastr. územie	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP spolu v ha	Z toho Skupina BPEJ	z toho v ZÚO	Vybud. hydrom zariad.	Iná inform.
1	Stožok	bývanie	2,4620	2,4620	0761212/6 0761312/6 0757202/6	0	–	doterajšia ÚPD
2	Stožok	bývanie	9,4680	9,4680	0761012/6 0757402/7	0	–	doterajšia ÚPD - časť
3	Stožok	bývanie	0,8674	0,8674	0757302/6 0757002/6 0761012/6 0757202/6	0	–	
4	Stožok	bývanie	2,1980	2,1980	0757202/6 0757002/6 0757302/6	0	–	
5	Stožok	bývanie	1,8410	1,8410	0757302/6 0757002/6	0	odvodn	
6	Stožok	bývanie	2,8120	2,8120	0757002/6 0757302/6	0	odvodn	
7	Stožok	bývanie	0,6505	0,6505	0757002/6	0	odvodn	
8	Stožok	bývanie	9,3870	9,3870	0757303/6 0757003/6	0	odvodn	
9	Stožok	bývanie	2,5500	2,5500	0761212/6 0761412/6 0757412/7 0757202/6 0757302/6	0	–	doterajšia ÚPD
10	Stožok	bývanie	2,5590	2,5590	0757202/6 0761412/6 0761212/6 0757302/6 0761412/6 0781682/9	0	–	
11	Stožok	bývanie	2,0150	2,0150	0757302/6 0757202/6 0761212/6 0757002/6	0	–	
12	Stožok	bývanie	1,1570	1,1570	0757302/6 0761312/6 0771512/7 0761512/7 0761212/6	0	–	
13	Stožok	bývanie	2,7630	2,7630	0761212/6 0761512/7 0761412/6 0761312/6 0761212/6 0761412/6 0771412/7	0	–	
14	Stožok	bývanie	2,4230	2,4230	0761312/6 0761212/6 0761412/6 0771412/7	0	–	

Číslo Lok.	Katastr. územie	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			Vybud. hydrom zariad.	Iná inform.
				spolu v ha	Z toho	z toho v ZÚO		
					Skupina BPEJ			
15	Stožok	bývanie	0,8513	0,8513	0771312/5	0	–	
16	Stožok	bývanie	0,9684	0,9684	0771312/5 0771512/7	0	–	
17	Stožok	bývanie	0,7780	0,7780	0771212/5 0761512/7 0761212/6	0	–	
18	Stožok	bývanie	1,1430	1,1430	0711002/5 0771312/5 0761512/7 0771212/5 0781682/9	0	–	
19	Stožok	bývanie	1,2710	1,2710	0771242/5 0771442/7	0	–	
20	Stožok	bývanie	0,6820	0,6820	0881682/9 0871442/7 0877462/8	0	–	
21	Stožok	bývanie	2,4380	2,4380	0757302/6 0757002/6 0771242/5	0	–	doterajšia ÚPD
22	Stožok	obč. vybav.	0,6926	0,6926	0757302/6	0	–	VPS
23	Stožok	bývanie	0,9985	0,9985	0757303/6 0757502/7	0	odvodn	
24	Stožok	bývanie, podnik. aktiv.	0,6408	0,6408	0757202/6	0	–	
25	Stožok	garáže	0,3361	0,3361	0757402/7 0757302/6	0	–	VPS
26	Stožok	zberný dvor	0,3608	0	-	–	–	VPS, nepoľ. pôda
27	Stožok	výroba	3,0560	3,0560	0711002/5	0	–	
28	Stožok	výroba	1,7930	1,0870	0711002/5	0	–	
29	Stožok	bývanie	13,605	13,605	0757002/6 0757302/6 0794002/8 0761342/6	0	odvodn	doterajšia ÚPD
30	Stožok	šport, rekreácia	7,4670	7,4670	0757002/6 0757302/6 0794002/8	0	odvodn	doterajšia ÚPD
prie- luky	Stožok	bývanie	5,1602	5,1602	0757003/6 0757303/6 0757002/6 0757302/6 0757202/6 0771212/5 0771312/5 0794302/8 0711002/5 0771242/5 0881682/9	0,5856	–	
Spolu				84,3278				

2. Voda

Požiadavky na zásobovanie pitnou vodou

Katastrálnym územím medzi cestou I. triedy a tokom Slatina je vedené vodovodné potrubie skupinového vodovodu HLF – Zvolenská Slatina (oceľ DN 500 mm, resp. HDPE D 315 mm).

V obci Stožok je vybudovaný vlastný verejný vodovod pre zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou. Z verejného vodovodu je zásobovaná väčšina domácností. V 90. rokoch sa uskutočnilo rozšírenie vodovodu. Akumulácia pitnej vody je vo vodojeme s objemom $2 \times 100 \text{ m}^3$, s kótou minimálnej hladiny 465,00 m n.m. Zdrojom vody pre verejný vodovod sú zachytené štyri pramene na obcou v lokalite Šusty, s predpokladanou celkovou výdatnosťou vodného zdroja 3,2 – 3,7 l/s. Vodovod je prepojený zásobným potrubím PE 100 dĺžky 789 m na existujúci verejný vodovod HLF DN 500, čím je možné obec zásobovať z dvoch zdrojov, v prípade nedostatočnej výdatnosti miestnych vodných zdrojov. Prívodný rad do vodojemu je z rúr PVC DN 90 dĺžky 1120 m. Zásobný rad a rozvodné potrubie je z rúr PVC D90. Celková dĺžka vodovodu v obci je 5879,5 m. Pre potreby poľnohospodárskej výroby bol vybudovaný samostatný vodovod bývalého družstva.

Rozptýlená zástavba laznického osídlenia (nad centrálnou časťou obce) v južnej časti katastrálneho územia je pitnou vodou zásobovaná z vlastných domových studní. V lokalite Plžíkovci je v súčasnosti vybudovaný miestny vodovod s vlastným vodným zdrojom. Tento vodovodný systém je v nevyhovujúcom technickom stave.

Prírastok potreby vody vzhľadom k obmedzenej výdatnosti miestnych vodných zdrojov sa v hodnotenej ÚPD navrhuje pokrývať zo skupinového vodovodu HLF. Zásobovanie nových obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Vzhľadom k rozsahu navrhovaných rozvojových plôch a predpokladanému prírastku potreby vody, je nevyhnutné zvýšenie kapacít akumulácie o $2 \times 100 \text{ m}^3$. Navrhuje sa nový vodojem - pri existujúcom vodojeme. Pre zabezpečenie dostatočných tlakových pomerov vo vodovodnej sieti vo vyššie položených lokalitách sa navrhujú tlakové čerpacie stanice. Uvedené sa týka osady Plžíkovci (vrátane rozvojových plôch č. 14 a 15) a osady Šakovci (vrátane rozvojových plôch č. 19 a 20).

Nové potrubie sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Odporúča sa tiež rekonštrukcia starších rozvodov.

V rámci hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie bol vypracovaný podrobný výpočet súčasnej potreby vody pre súčasný rozsah zastavaného územia, ako aj budúcej potreby vody podľa rozsahu navrhovanej zástavby. Podľa tohto výpočtu sa ročná potreba vody zvýši z $59\,670 \text{ m}^3$ na $97\,458 \text{ m}^3$ v roku 2035 – v prípade úplného obsadenia všetkých navrhovaných nových rozvojových plôch. V nasledujúcej tabuľke je uvedená stručná rekapitulácia potreby vody.

Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m^3/r)	59 670	97 458
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	1,892	3,090
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	3,027	4,945
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	5,449	8,900

3. Suroviny

V katastrálnom území obce Stožok sú evidované:

- výhradné ložisko s určeným DP, CHLÚ (499)
- ložisko nevyhradeného nerastu LNN (4 340)

Z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovinových zdrojov.

4. Energetické zdroje

Elektrická energia

Obec Stožok je zásobovaná elektrickou energiou z vzdušných vedení VN 22 kV z elektrizačnej siete SSE – Distribúcia, a. s. Kmeňové vonkajšie vedenie VN 22 kV predstavuje linka č. 306, napojená z transformovne 110/22 kV. Z kmeňového vedenia VN 22 kV odbočujú vonkajšie prípojky k transformačným staniciam. Prípojky sú jednostranné, bez ďalšieho zokruhovania v sieti. Transformačné stanice sú stožiarové, vystrojené transformátormi 22/0,4 kV. Celkový výkon a priestorové rozmiestnenie transformačných staníc postačuje súčasným potrebám.

Katastrálnym územím obce Stožok, nad osadou Plžikovci, prechádza trasa elektrického vedenia VN 110 kV č. 7 883 Lučenec – Lieskovec. Paralelne s týmto vedením je rezervovaný výhľadový koridor na výstavbu 2x400 kV vedenia ZVN v trase PVE Ipeľ – Medzibrod – Horná Ždaňa. Koridor ZVN je navrhnutý v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrického kraja, v znení zmien a doplnkov a podľa požiadaviek SEPS, a.s. Fotovoltaická elektrárň je situovaná medzi železnicou a rýchlostnou cestou R2.

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce trafostanice pri ich súčasnom výkone postačovať. Navrhované riešenie počíta so zvyšovaním inštalovaného výkonu existujúcich transformačných staníc a s výstavbou nových transformačných staníc. Navrhovaná transformačná stanica TS-A s výkonom 630 kVA bude slúžiť pre zásobovanie rozvojových plôch č. 2, 3, 4, 5, 6, 7 a čiastočne č. 29. Ďalšia transformačná stanica TS-B s výkonom 630 kVA (prípadne 1000 kVA) bude zabezpečovať energetické nároky rozvojových plôch č. 29 a 30. Podľa potrieb navrhovaného rekreačno-športového areálu je možné zriadiť preň samostatnú transformačnú stanicu, ako aj zvýšiť výkon existujúcej transformačnej stanice pri majeri na 630 kVA. Navrhovaná transformačná stanica TS-C s výkonom 250 kVA

pokryje nároky rozvojovej plochy č. 8. Rozvojové plochy č. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 budú elektrickou energiou zásobované primárne z navrhovanej transformačnej stanice TS-D s výkonom 630 kVA. Navrhované transformačné stanice TS-E a TS-F budú slúžiť pre navrhované výrobné areály – rozvojové plochy č. 27, 28. Potrebné výkony transformačných staníc budú závisieť od druhu budúcej výrobnej prevádzky. Ostatné navrhované rozvojové plochy a prieluky budú zásobované z kapacitných rezerv existujúcich transformačných staníc, podľa potreby s posilnením ich výkonu. Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pre navrhovanú občiansku vybavenosť, rekreačné, výrobné a zmiešané územie je spotreba elektrickej energie určená odhadom. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 1373 kW.

Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
1	20 b.j.	63
2	48 b.j.	151
3	3 b.j.	10
4	11 b.j.	35
5	9 b.j.	28
6	14 b.j.	44
7	6 b.j.	19
8	36 b.j.	113
9	14 b.j.	44
10	12 b.j.	38
11	9 b.j.	28
12	5 b.j.	16
13	11 b.j.	35
14	5 b.j.	16
15	4 b.j.	13
16	5 b.j.	16
17	5 b.j.	16
18	6 b.j.	19
21	15 b.j.	47
22	-	34
23	6 b.j.	19
24	-	23
25	-	0
26	-	5
27	-	40
28	-	40
29	60 b.j.	189
30	200 návšt.	200
prieluky	23	72
Spolu		1373

Zemný plyn

V katastrálnom území obce sa v súčasnosti nachádza plynovodná distribučná sieť vo vlastníctve, resp. v prevádzke SPP – distribúcia, a.s. Plynifikované je súvisle urbanizované

územie obce, lazy s rozptýleným osídlením sú bez plynovodu. Primárnym zdrojom zemného plynu je regulačná stanica RS 1200, ktorá sa nachádza v k.ú. Stožok. K regulačnej stanici je privedená VTL prípojka DN 80 PN 6,3 MPa, vysadená z vysokotlakového plynovodu DN 300 PN 6,3 MPa. V k.ú. Stožok sa ďalej nachádza SKAO Stožok pre VTL + kábel na anódu + uzemnenie (koľajnica hrebeňová, hrubostenná rúra). Distribučná sieť v obci je strednotlaková.

Spotreba zemného plynu bola vypočítaná podľa Technických podmienok prevádzkovateľa distribučnej siete. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 3. $HQ_{IBV} = 1,5 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Spotreba plynu bola vypočítaná pre navrhované rozvojové plochy s obytnou funkciou (bez rozvojových plôch č. 19, 20, ktoré nebudú napojené na plynovod). Na základe odhadu bola stanovená pre zariadenie občianskej vybavenosti, pre rekreačné, výrobné a zmiešané územie. Takto vypočítaný prírastok ročnej spotreby zemného plynu je $962\,725 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Výhľadovo je žiaduce, aby sa na celkovej výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne zdroje (aspoň podielom 20%). V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, napr. drevo, slama, biomasa. Uplatnením týchto zdrojov energie by došlo k adekvátnemu zníženiu spotrebovaného plynu v obci. Ich implementáciu môže urýchliť rast cien zemného plynu a zavedenie opatrení na podporu obnoviteľných zdrojov zo strany štátu.

Rekapitulácia maximálneho prírastku spotreby zemného plynu

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m^3/hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m^3/rok)
1	20 b.j.	30	48500
2	48 b.j.	72	116400
3	3 b.j.	4,5	7275
4	11 b.j.	16,5	26675
5	9 b.j.	13,5	21825
6	14 b.j.	21	33950
7	6 b.j.	9	14550
8	36 b.j.	54	87300
9	14 b.j.	21	33950
10	12 b.j.	18	29100
11	9 b.j.	13,5	21825
12	5 b.j.	7,5	12125
13	11 b.j.	16,5	26675
14	5 b.j.	7,5	12125
15	4 b.j.	6	9700
16	5 b.j.	7,5	12125
17	5 b.j.	7,5	12125
18	6 b.j.	9	14550
21	15 b.j.	21	36375
22	-	15	24250
23	6 b.j.	9	14550

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m ³ /hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m ³ /rok)
24	-	10	16167
25	-	0	0
26	-	0	0
27	-	15	24250
28	-	15	24250
29	60 b.j.	90	145500
30	200 návšt.	50	80833
prieluky	23 b.j.	34,5	55775
Spolu		594	962725

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Stožok veľmi výhodnú polohu. Leží pri hlavných dopravných ťahoch, ktoré vytvárajú multimodálny dopravný koridor cestnej a železničnej dopravy. Cez katastrálne územie obce je vedený úsek rýchlostnej cesty R2 Pstruša – Kriváň, ktorá je súčasťou medzinárodného cestného koridoru E571, E58. Najbližšie napojenia na rýchlostnú cestu sú v križovatkách Pstruša a Detva. Rýchlostná cesta je v danom úseku vedená paralelne s cestou I. triedy č. I/16 Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Košice.

Riešeným územím prechádza cesta III. triedy č. III/2692 križovatka s cestou I/16 – Stožok. Ďalšia cesta III. triedy č. III/2696 odbočuje z cesty III/2692 za železničnou traťou a končí pri železničnej stanici Stožok. Cesty III. triedy sú v riešenom území upravené v kategórii C 6,5/60. Okraj cesty I. triedy I/16 tvorí hranicu katastrálneho územia obce Stožok.

Súčasťou multimodálneho dopravného koridoru Zvolen – Lučenec je ďalej železničná trať č. 115 Zvolen – Plešivec (– Košice). V obci je na trati stanica so zastávkou osobných vlakov. V súlade s ÚPN VÚC Banskobystrického kraja sa počíta s elektrifikáciou trate, modernizáciou na traťovú rýchlosť 80-100 km/h a so zdvojkolajnením trate. Výhľadovo sa uvažuje s výstavbou vysokorýchlostnej trate Bratislava – Zvolen – Lučenec – Košice. Koridor vysokorýchlostnej železnice riešené územie pretína len okrajovo.

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií

Kostru dopravnej siete súvisle urbanizovaného územia obce Stožok tvorí cesta III. triedy č. III/2692, ktorá končí pred kostolom. Predstavuje os zastavaného územia obce, na ktorú sa z oboch strán napájajú viaceré miestne komunikácie, sprístupňujúce okrajové časti zastavaného územia a rozptýlené osídlenie. Miestne komunikácie tvoria čiastočne zokruhovanú sieť.

Miestne komunikácie je možné zaradiť do najnižších funkčných tried C2, C3, D1. Stav niektorých miestnych komunikácií je nevyhovujúci - majú nedostatočné šírkové parametre a nevyhovujúcu kvalitu vozovky. Viaceré odľahlejšie lazy sú dopravne obsluhované len nespevnenými poľnými a lesnými cestami.

Miestna komunikácia, ktorá predstavuje spojnicu do miestnej časti Krné a mesta Detva, je zaradená vo funkčnej triedy C2. Navrhuje sa jej dobudovanie a rozšírenie na kategóriu MO 7,5/40. Je navrhnutá v dvoch vetvách, pričom každá z nich sa napája na cestu III. triedy č. III/2692. V jednej vetve je potrebné vybudovanie úseku v dĺžke 206 m, ktorý má v súčasnosti charakter poľnej cesty. Paralelne sa počíta s podružnou spojniciou s časťou Krné v podobe miestnej komunikácie funkčnej triedy C3. Nespevnený úsek v dĺžke 259 m je taktiež potrebné vybudovať v príslušných parametroch kategórie MO(K) 7/30. Dobudovať sa navrhuje aj miestna komunikácia Stožok – Klokoč.

Aj ostatné existujúce miestne komunikácie funkčnej triedy C3 sa navrhujú dobudovať, resp. rekonštruovať v kategóriách MO(K) 7/30, MO(K) 6/30. Súčasne je potrebné odstrániť líniové, prípadne bodové dopravné závady. Ostatné komunikácie funkčnej triedy D1 predstavujú len kratšie úseky, ktoré budú prebudované a rozšírené podľa miestnych priestorových podmienok.

Nové rozvojové plochy sú navrhnuté tak, že maximálne využívajú sieť existujúcich miestnych komunikácií. Len pre vnútornú dopravnú obsluhu rozvojových plôch č. 1, 2, 5, 8, 9, 21, 29, 30 sa navrhujú nové úseky miestnych komunikácií. Komunikácie budú budované vo funkčnej triede C3, kategórii MO 7/30, niektoré úseky ako upokojené komunikácie vo funkčnej triede D1. Navrhované miestne komunikácie sú riešené primárne ako dopravné okruhy. Do ich úplného dobudovania a zokruhovania je však potrebné aplikovať dočasné riešenie v podobe obratísk. Miestne komunikácie a ich napojenia budú riešené v zmysle STN 73 6110 a STN 73 6102. Celková dĺžka navrhovaných komunikácií je 4198 m. Zoznam navrhovaných komunikácií je v nasledujúcej tabuľke.

Nespevnenými alebo spevnenými komunikáciami – poľnými a lesnými cestami sú dopravne obsluhované lesy a pasienky v rámci katastrálneho územia, ako aj niektoré odľahlejšie lazy (Pastorkovci, Králikovci, Štefanovci). Hlavné komunikácie sa navrhujú rekonštruovať v parametroch P4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami, ostatné v parametroch P3,5/30, resp. P3,0/30.

Celkový prehľad navrhovaných komunikácií podľa funkčných tried

Lokalizácia	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka komunikácie v m
rozvoj. plocha 1	C3 – MO7/30	338
rozvoj. plochy 1, 2, 4	C3 – MO 7/30	761
rozvoj. plocha 5	C3 – MO 7/30	124
rozvoj. plocha 8, spojnice s časťou Krné	C2 – MO 7,5/40	206
rozvoj. plocha 9	D1 – MOU	284
rozvoj. plocha 21	D1 – MOU	274
rozvoj. plochy 29, 30	C3 – MO 7/30	1292
	C3 – MO 7/30	247
	D1 – MOU	162
	D1 – MOU	131
	D1 – MOU	120
podružná spojnice s časťou Krné	C3 – MO 7/30	259

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu nemotoristických komunikácií

Nové chodníky sú vybudované pozdĺž prieťahu cesty III. triedy v strednej časti zastavaného územia obce po kostol. Chodníky chýbajú v dolnej časti zastavaného územia. Navrhuje sa dobudovať chodníky pre chodcov pozdĺž cesty III. triedy v zastavanom území obce až po jej napojenie na cestu I/16, kde sa nachádza autobusová zastávka väčšiny spojov.

V nových rozvojových plochách – obytných uliciach sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž všetkých navrhovaných komunikácií funkčnej triedy C3 a C2. Chodníky sa vybudujú v súlade s STN 73 6110.

V riešenom území je vyznačená cyklistická trasa (Hontianska cyklomagistrála) po miestnych komunikáciách a po ceste III. triedy. Cyklistickú trasu je vhodné dobudovať hlavne v úseku Stožok – Krné (s pokračovaním do Detvy), čím by sa zlepšili podmienky pre cyklistickú dopravu do okresného mesta. Okrem toho sa navrhuje jej vetva pozdĺž potoka, s prístupom do navrhovaného športovo-rekreačného areálu. V tejto trase je vhodné zriadiť aj chodník pre chodcov. Pre rozvoj cykloturistiky bude ďalej vyznačená cyklistická trasa Stožok – Víglaš. Cyklistické trasy budú navrhnuté v zmysle STN 73 6110.

Nároky na zariadenia cestnej dopravy

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centrálnej časti obce pri zariadeniach občianskej vybavenosti, ako aj pri cintoríne, bytových domoch a pri areáli spol. Slovaft. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe. Na pozemku každého rodinného domu musí byť zabezpečená možnosť odstavenia minimálne dvoch osobných vozidiel v zmysle ustanovení STN 73 6110/Z2.

Nové verejné parkovisko s kapacitou cca 20 stojísk je navrhované pri športovom areáli. Ďalšie parkoviská sa uvažujú v rekreačnom areáli v rozvojovej ploche č. 30. Podľa doterajšej ÚPD sa tu počítalo s potrebou 50 stojísk a ďalšie budú pre prechodne ubytovaných v penziónoch. Namiesto jedného záchytného parkoviska sa tu preferuje viacero menších parkovísk, ktorých polohu nie je v súčasnosti možné presne stanoviť. Plochy statickej dopravy bude ďalej predstavovať rozvojová plocha č. 26, určená pre výstavbu garáží obyvateľov bytových domov. Kapacita tejto rozvojovej plochy je 90 garážových stojísk.

Zastávky sú vhodne rozmiestnené a požiadavka dostupnosti zastávok do vzdialenosti 500 m je splnená aj pre navrhované rozšírenie zástavby, s výnimkou najodľahlejších lazov a rozvojových plôch č. 8 a 23. Z tohto dôvodu sa v hodnotenej ÚPD navrhuje v rámci rozvojovej plochy č. 8 umiestniť novú autobusovú zastávku.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Navrhujú sa len menšie plochy pre výrobu a sklady, kde sa nepredpokladá vznik veľkých ani stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. V obytnom území obce a jeho navrhovanom rozšírení je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov a stanovené sú aj prípustné kapacity drobného výrobného zariadenia. Uvedené opatrenia predstavujú účinnú prevenciu znečisťovania ovzdušia zápachom a škodlivými látkami.

2. Voda

Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd

Obec Stožok má v súčasnosti čiastočne vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Z jadrovej časti obce sú splaškové vody odvádzané cez kanalizačné zberače A, B, C v celkovej dĺžke 1486,9 m a ďalším zberačom v dĺžke 163,1 m odvedené do MB ČOV s kapacitou 2 x 150 EO. Z bytových domov sú splaškové vody privádzané cez kanalizačné zberače o celkovej dĺžke 187,8 m a sú odvádzané do MB ČOV s kapacitou 48 EO. Celková dĺžka splaškovej kanalizácie je 1674,7 m. Nehnuteľnosti nepripojené na splaškovú kanalizáciu a na lazoch riešia odvádzanie splaškových vôd do vlastných žump.

V hodnotenej ÚPD sa systém existujúcej kanalizácie obce zachováva. Navrhuje sa odkanalizovanie všetkých nových rozvojových plôch a zostávajúcich častí zástavby sústredeného osídlenia, ktoré nie sú pokryté jednotnou kanalizáciou. Na splaškovú kanalizáciu budú napojené aj lepšie dostupné osady Plížikovci a Šakovci. V navrhovaných koridoroch miestnych komunikácií bude kanalizačné potrubie umiestnené pod vozovkou. Navrhované rozšírenie plôch pre zástavbu a nárast počtu napojených nehnuteľností si vyžaduje potrebu intenzifikácie existujúcej ČOV na 1500 E.O. V odľahlejších lokalitách rozptýleného osídlenia lazov, kde nie je budovanie splaškovej kanalizácie uskutočniteľné, sa majú zriaďovať malé domové čistiarne odpadových vôd a vodotesné žumpy.

Návrhové množstvo splaškových odpadových vôd bolo vypočítané odvodením z výpočtu potreby pitnej vody. Za predpokladu úplného obsadenia všetkých nových rozvojových plôch novou výstavbou, navrhovaných v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii, bude ku koncu návrhového obdobia územnoplánovacej dokumentácie (r. 2035) ročné množstvo splaškových vôd predstavovať 97 458 m³.

Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r)	97 458
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	3,090
Max. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \max}$ (l/s)	4,945
Min. hodinové množstvo splaškových vôd $Q_{h \min}$ (l/s)	8,900

3. Odpady

Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Zber a likvidáciu netriedeného komunálneho odpadu je zabezpečovaný na regionálnu skládku odpadu. Obec má zavedený triedený zber odpadu pre väčšinu komodít.

V návrhu územného plánu obce sú zahrnuté odporúčania rozširovať triedený zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce, okresu a kraja. Odporúča aj v navrhovaných uliciach rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu. Zberný dvor, prípadne aj s kompostoviskom sa navrhuje umiestniť v rozvojovej ploche č. 26, pri hospodárskom dvore.

Rastom počtu obyvateľov v území v zmysle riešenia navrhovaného v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii do konca návrhového obdobia (t.j. do roku 2035) dôjde aj k nárastu potenciálnej produkcie komunálneho odpadu. V prípade súčasne navrhovaného opatrenia zvýšenia podielu zhodnocovaného odpadu by sa množstvo ďalej nezhodnocovaného (skládkovaného) odpadu nezvýšilo.

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území 2 bývalé (odvezené) skládky. Ďalej tu eviduje environmentálnu záťaž DT (006) / Stožok – terminál Slovnaft (skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel), ktorá je registrovaná ako sanovaná / rekultivovaná lokalita. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia medzi opatreniami na zlepšenie kvality životného prostredia navrhuje okrem iného „uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a úplné odstránenie divokých skládok“.

4. Hluk a vibrácie

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Navrhované riešenie územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá zvýšenie záťaže hlukom ani vibráciami. Hlavný líniovým zdrojom hluku je rýchlostná cesta R2 a v menšej miere aj železničná trať. Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov. Nové rozvojové plochy sú navrhované mimo ochranných pásiem rýchlostnej cesty, železnice i ciest III. triedy. Výraznejšia záťaž obytnej zástavby hlukom sa preto nepredpokladá. Pred začatím výstavby v rozvojových plochách situovaných najbližšie k uvedeným dopravným líniam je potrebné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle uvedenej vyhlášky. Pre čiastočnú elimináciu negatívnych dopadov dopravy sa navrhuje výsadba izolačnej zelene pozdĺž železničnej trate.

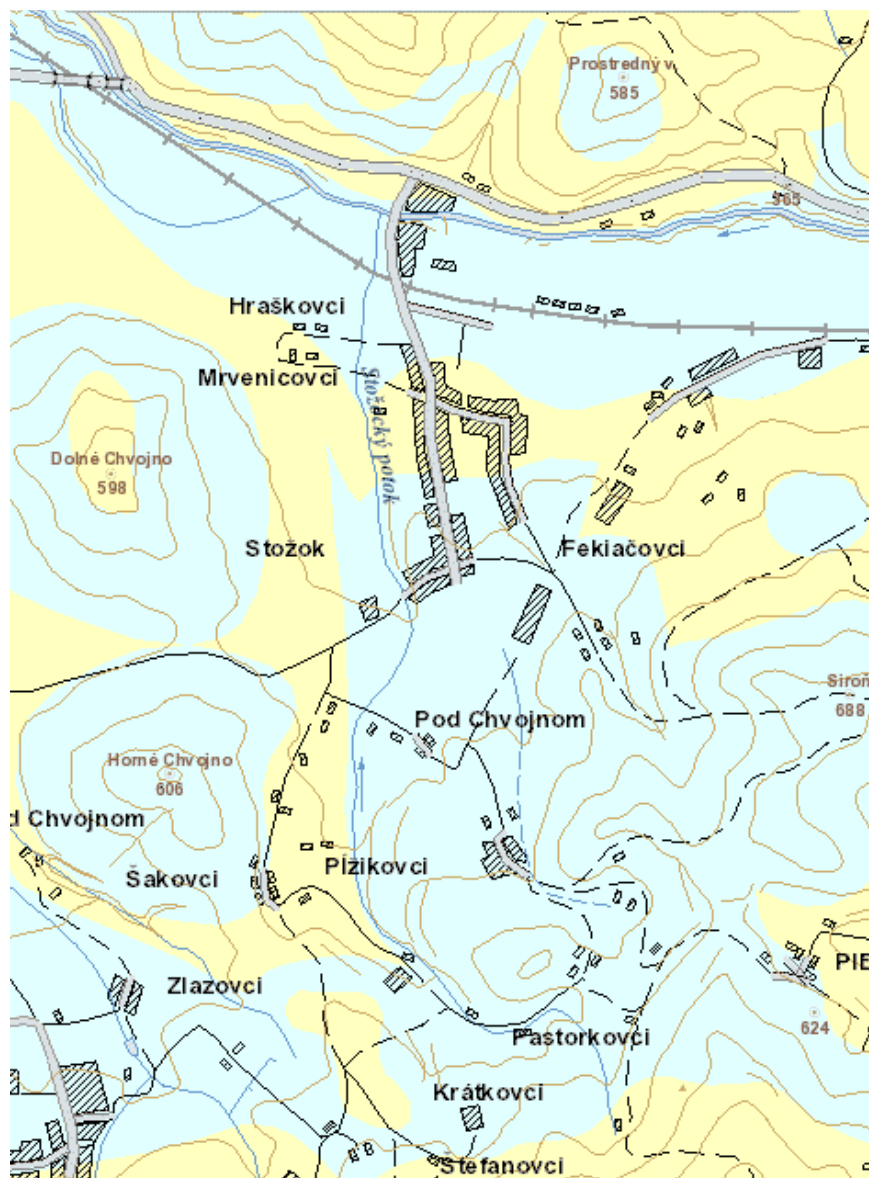
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – riešené územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Návrh územnoplánovacej dokumentácie preto stanovuje ako podmienku „pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia“ a rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany.

Podľa prílohy A.2 STN 73 0036 Seizmické zaťaženia stavebných konštrukcií je riešené územie zaradené do 7° MSK-64.

Navrhované riešenie hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá vznik nových zdrojov žiarenia.

Mapa radónového rizika



Legenda: modrá = nízke radónové riziko, žltá = stredné radónové riziko

Zdroj: <http://apl.geology.sk/radio/>

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu územia riešeného územného plánu obce Stožok relevantné.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešené územie pre územný plán obce Stožok (okres Detva, Banskobystrický kraj) je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé, relatívne kompaktného tvaru, s výmerou 894,5 ha. Hustota osídlenia dosahuje 112 obyvateľov na km², čo je na úrovni celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²). Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Víglaš – na západe a severe
- k.ú. Detva – na východe
- k.ú. Stará Huta – na juhu
- k.ú. Klokoč – na juhozápade

Severnú katastrálnu hranicu tvorí cesta I. triedy č. I/16, na krátkom úseku aj tok Slatiny. Inde katastrálne hranice prebiehajú poľnohospodárskou pôdou a lesnými pozemkami bez nápadných ohraničujúcich znakov.

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami v súvisle urbanizovanom území a družstevný areál. Je vymedzené hranicami k 1.1.1990.

Riešené územie je rozdelené do 6 základných sídelných jednotiek (ZSJ): Fekiačovci, Krné, Kúria, Pod Chvojnom, Pod Ostrôžky, Stožok. Z nich sústredené osídlenie reprezentuje ZSJ Kúria, ostatné pripadajú na rozptýlené laznícke osídlenie.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Riešené územie z hľadiska geomorfologického členenia patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie a do troch celkov Zvolenská kotlina, Javorie a Ostrôžky. V rámci celku Zvolenská kotlina sú v riešenom území rozlíšené podcelky Slatinská kotlina, Detvianska kotlina, Rohy. V rámci celku Javorie spadá do podcelku Podlysecká brázda.

Obec Stožok leží z väčšej časti v Slatinskej kotline. Odlesnený pahorkatinný povrch chotára je v kotline, do ktorej sa zvažujú hladko modelované svahy andezitových sopúchov pohoria Javorie.

Reliéf je členitý, s nadmorskou výškou v rozmedzí od 354 do 872 m n.m. Najnižšiu výšku dosahuje na severnom okraji katastrálneho územia v údolnici toku Slatina, najvyššiu na

južnom okraji katastrálneho územia pod vrcholom Ostrôžky. Stred obce je vo výške 406 m n.m. Výškový rozdiel v rámci katastrálneho územia je značný a predstavuje 518 m.

Reliéf riešeného územia je značne rozmanitý, s výskytom mnohých foriem reliéfu. Rovinný reliéf má úzka niva Slatiny, pahorkatinný reliéf má pás úpätia svahov medzi zastavaným územím a vrchovinou. Južná riešeného územia má vrchovinový reliéf.

Z geologického hľadiska je územie súčasťou Zvolenskej kotliny a Javoria, jeho severovýchodnej časti. Javorie je neovulkanickým pohorím, v ktorom prebiehali intenzívne zlomové pohyby, výsledkom ktorých je deformácia pôvodne zarovnaného terénu a tvar riečnej siete. Údolie Slatiny je založené na tektonickom pozdĺžnom zlome. Ďalšie systémy zlomov nižšieho rádu sa vyskytujú zhruba v pásme Klokoč – Víglaš.

Na geologický vývoj tejto oblasti malo rozhodujúci vplyv obdobie na rozhraní oligocénu a miocénu (staršie a mladšie treťohory). V helvéte začína nová transgresia mora, postupujúca veľmi pomaly. Najprv vznikli pobrežné jazerá, potom lagúny, plytké more. Na rozhraní helvéty a tortónu dochádza k vzniku veľkých a hlbokých zlomov, pozdĺž ktorých začína klesať terén. Poruchami, ktoré vznikli zlomovou tektonikou, dochádza k výstupu bázických láv, začínajú sa objavovať početné vulkány. Výstup lávy je sprevádzaný výbuchmi a vyvrhovaním klastického vulkanického materiálu. Pokles terénu viedol k ďalšej transgresii mora, navyše bol sprevádzaný často sa opakujúcou vulkanickou činnosťou, trvajúcou až do pliocénu (konca treťohôr). Koncom tortónu more ustúpilo, usadzovať sa začali sladkovodné sedimenty.

Vulkanická činnosť v tejto oblasti je charakteristická II. andezitovou fázou. Rozšírila sa na rozsiahlom území, takže vulkanický materiál predstavuje hlavnú zložku sedimentov. Výsledkom činnosti boli početné mohutné sopky, k akým sa zaraďuje aj stratovulkán Javorie. Eruptíva týchto sopiek sú v prevažnej miere zastúpené pyroxenickými andezitmi s kolísavým obsahom amfibolu, biotitu. V centrálnej časti sú odkryté intrúzie dioritov staršieho, ešte predmezozoického dáta.

Predkvarérne podložie katastrálneho územia obce Stožok je teda reprezentované:

- stratovulkánom Javorie – ostrovmi pyroxenických andezitov – morfológicky výrazné tvary na východnom a juhovýchodnom okraji. Andezity sú svetlosivé s doskovitou odlučnosťou, sú vhodným kamenivom. V miestnych lomoch sú sčasti využívané.
- pyroklastikami andezitov v tufitovom, tufovom a prechodnom vývoji – južná a juhovýchodná časť, morfológicky menej výrazná.
- pliocénnou akumuláciou tufitických a piesčitých ílov, pieskov s vložkami zlepcov a tufov – oblasť pozdĺž rieky Slatina s výbežkom pozdĺž Stožockého potoka po južný okraj osady Plžíkovci

Kvartér je reprezentovaný dvomi základnými typmi sedimentov v závislosti od pozície voči tokom a svahom:

- fluvialné sedimenty – štrky, piesky a hliny, veľmi pestré, prevaha balvanitej a hrubozrnnnej frakcie, sú produktom akumulácie činnosti miestnych tokov a tvoria ich nivy, výrazná je najmä niva Slatiny, menej výrazná niva Stožockého potoka
- deluviálne sedimenty – hliny, piesky, balvany andezitov – tvoria predhoria svahov a prechod medzi nivami tokov a úpäťami, zmierňujú terénne depresie, zahľadujú terén

2. Klimatické pomery

Podľa klimaticko-geografického členenia (Atlas krajiny SR, 2002) sú v riešenom území rôznorodé podmienky. Katastrálne územie obce Stožok spadá do viacerých klimatických okrskov mierne teplej klimatickej oblasti a sčasti aj do chladnej klimatickej oblasti:

- oblasť mierne teplá, okrsk mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový (M3) – predstavuje najnižšie položené časti územia v kotline
- oblasť mierne teplá, okrsk mierne teplý, vlhký, vrchovinový (M6) – rozprestiera sa na svahoch vrchoviny
- chladná oblasť (C), okrsk C1 – mierne chladný (C1) – nachádza sa v najvyšších polohách vrchoviny

Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je nižší ako 16 °C. Chladná oblasť, okrsk mierne chladný má priemernú júlovú teplotu 12 – 16 °C.

Priemerná ročná teplota na stanici Víglaš-Pstruša je 7,7 °C. Najteplejším mesiacom je júl s priemernou teplotou 17,7 °C a najchladnejším je január s priemernou teplotou -4,2 °C.

Ročný úhrn zrážok na stanici Víglaš-Pstruša je 609 mm. Tento údaj sa v riešenom území vzťahuje na nižšie položené časti, s pribúdajúcou nadmorskou výškou úhrny zrážok stúpajú. Maximum zrážok pripadá na jún, minimum na január až marec. Počet dní so snehovou prikrývkou je v nižších častiach 100 – 120 dní, vo vyšších častiach do 140 dní.

Priemerné mesačné teploty v °C – stanica Víglaš-Pstruša

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
7,7	-4,2	-1,6	2,7	8,2	12,8	16,3	17,7	17,0	13,1	8,0	3,4	-1,4

Zdroj: SHMÚ

Priemerné mesačné zrážky v mm – stanica Víglaš-Pstruša

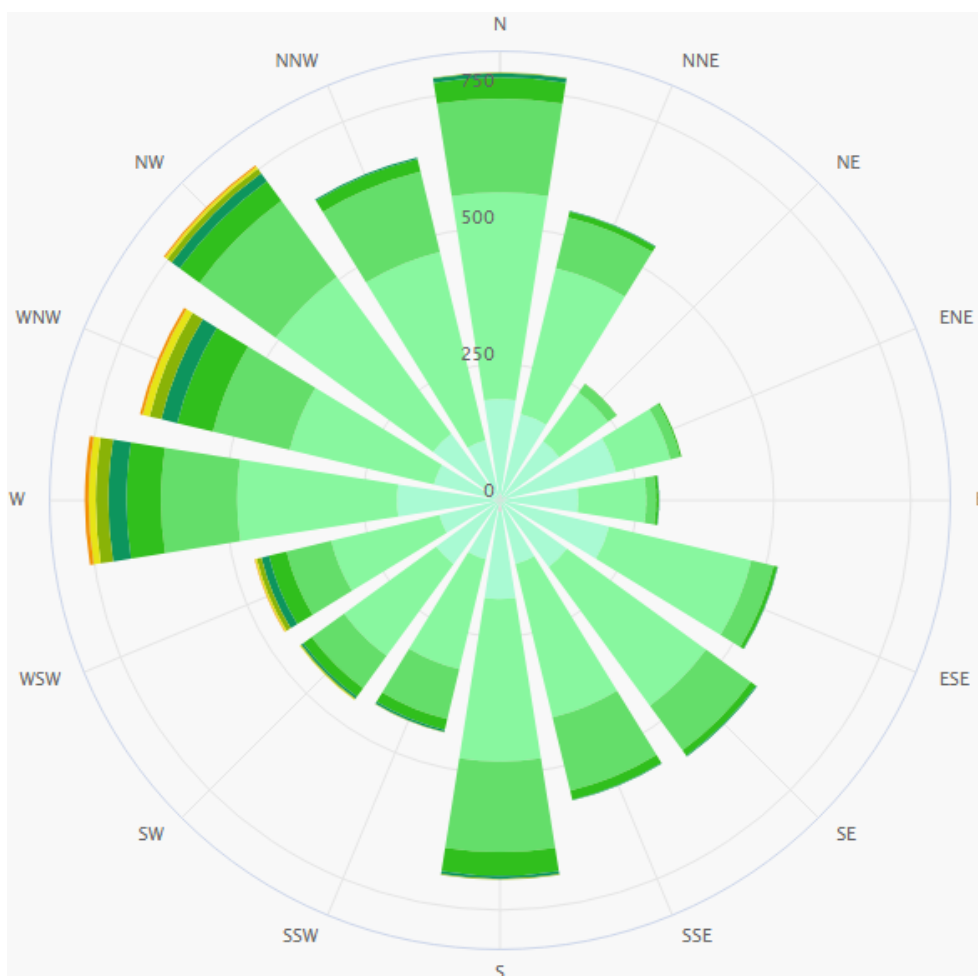
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
609	34	35	34	43	56	80	74	60	48	44	53	47

Zdroj: SHMÚ

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú predovšetkým orografické pomery. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Prevládajúcim vzdušným prúdením v riešenom území je západné, t.j. v smere údolia Slatiny, časté sú aj vetry zo severu a z juhu. Všeobecne však oblasť patrí k relatívne málo veterným oblastiam s priemernou rýchlosťou vetra 1 – 2,5 m/s.

Z hľadiska zaťaženia územia prízemnými inverziami riešené územie spadá do kategórie mierne inverzných polôh. Inverzné teplotné pomery sa vyskytujú v údolí Slatiny.

Veterná ružica



Zdroj: www.meteoblue.com

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

V obci Stožok je jeden veľký zdroj znečisťovania ovzdušia (Slovnaft, a.s.) a tri stredné zdroje znečisťovania ovzdušia (BETON BAU, s.r.o., PK Doprastav, a.s., PNEU DT, s.r.o.). Stav ovzdušia v obci je tiež ovplyvnený existujúcimi strednými a veľkými zdrojmi v okolitých mestách, ako aj intenzívnou automobilovou dopravou na rýchlostnej ceste R2 (líniový zdroj znečistenia). Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo

v posledných dvoch dekádach k poklesu. Dôvodom tohto vývoja bol útlm priemyslu a plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov v obci a okolitých sídlach.

Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Detva podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2011	30,803	3,136	90,509	72,815	22,773
2012	17,615	2,429	57,301	66,520	26,532
2013	20,483	2,300	64,327	67,150	29,295
2014	26,235	3,192	60,856	69,383	20,048
2015	30,619	1,890	90,297	57,551	20,064

Zdroj: NEIS

4. Vodné pomery

Hydrologicky riešené územie patrí do povodia rieky Hron a do čiastkového povodia Slatiny. Hron patrí k veľkým slovenským riekam – tok II. rádu s celkovou dĺžkou 284 km a plochou povodia 5464,5 km². Pre Hron je charakteristický dažďovo-snehový typ režimu odtoku s vysokou vodnosťou vo februári až apríli a s minimálnymi vodnými stavmi v septembri. Výrazné podružné zvýšenie sa prejavuje koncom jesene a začiatkom zimy.

Severným okrajom katastrálneho územia obce preteká rieka Slatina (v rkm 23,90 – 29,85), č. toku 031. V danom úseku je koryto zväčša prirodzeného charakteru. V úseku rkm 25,30 – 26,12 je tok Slatina upravený. Od rkm 26,12 je neupravený, voľne meandrujúci. V k.ú. Hriňová je na nej vybudovaná vodárenská nádrž, ktorá svojou akumulácnou schopnosťou eliminuje riziko povodní. Pri obci Stožok sa do Slatiny ako jej ľavostranný prítok vlieva Stožocký potok, č. toku 126. Vodnosť toku je nízka. Výrazne kolíše v priebehu roka v závislosti na povrchových zrážkach.

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náleží Slatina do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Z hľadiska tvorby povrchového odtoku sa územie nachádza vo vrchovinno-nízinnej oblasti s režimom odtoku, ktorý zodpovedá dažďovo-snehovému typu. Maximálny prietok majú vodné toky vo februári až apríli a minimálny prietok v septembri, decembri a januári. K výraznému podružnému zvýšeniu vodnosti dochádza koncom jesene.

Hydrogeologické pomery riešeného územia sú ovplyvnené geologicko-tektonickou stavbou územia, geomorfologickými a klimatickými pomermi.

Podľa hydrogeologickej rajonizácie územia Slovenska riešené územie spadá do dvoch rôznych rajónov:

- V 083 Neovulkanity pohoria Poľany a časti Zvolenskej kotliny
- V 088 Neovulkanity severných svahov Štiavnických vrchov a Javoria

Geologická stavba územia nevytvára priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd. Zásoby podzemnej vody sú nevýznamné. Značný hydrogeologický význam majú zlomové poruchy, ktoré drenujú podzemnú vodu širšieho okolia a preto sa na ne viažu zásoby podzemných vôd.

Andezity ako hlavná zložka vulkanitov sú veľmi krehké, husto rozpukané, po puklinách môže nastávať intenzívnejšia cirkulácia vody. Vulkanické sedimenty (tufy, tufity, aglomeráty) sa vyznačujú značnou rytmickosťou sedimentácie. Tufové horniny sú menej priepustné, prípadne až nepriepustné. Ak sa pridružia íly, vzniká málo priepustný poklad. Nad ním často vyvierajú pramene vrstevného typu s pomerne vysokou mineralizáciou.

Kvartérne sedimenty majú väčší hydrogeologický význam. Výdatne zvodnené súvrstvia tvoria najmladšie štrkopiesčité náplavy, lemujúce vodné toky. Podzemná voda v týchto náplavoch je v úzkej hydrodynamickej spojitosti s vodou v rieke a kolíše s prietokmi. Hladina podzemnej vody v lokalite, viazaná na kvartérne akumulácie sa spravidla objaví do 4 m pod terénom a stúpa k približovaniu sa k toku rieky. Tu často dosahuje úroveň terénu s výskytom močaristých plôch.

V riešenom území sa nachádzajú zdroje minerálnych vôd, tzv. medokýše (s označeniami uvádzanými v zátvorke): medokýš Kukučková (ZV-43), Za domom č. 74 (ZV-44), Petrová (ZV-45), Pektorová (ZV-46). Medokýše Petrová a Pektorová majú pramene zachytené v drevenom kadlube, s občasným využitím na pitie. Významné zdroje termálnych vôd sa v riešenom území nenachádzajú.

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Kvalita povrchových vôd sa sleduje na rieke Slatina – v profiloch Slatina – Pstruša (rkm 21,3) a Slatina – Zvolen (rkm 19). Znečistenie drobných vodných tokov v území nie je monitorované. Nad zastavaným územím obce sa predpokladá len minimálna miera znečistenia.

Znečistenie podzemných vôd spodných horizontov sa v území nepredpokladá. Kvalita vody vo vodnom zdroji, z ktorého je obec zásobovaná pitnou vodou, spĺňa hygienické limity.

5. Pôdne pomery

Z hľadiska pôdných typov je riešené územie pomerne diferencované. Na nive Slatiny sa vyvinuli fluvizeme glejové, pseudogleje, lokálne až gleje, v hornatej časti na vulkanických zvetralinách vznikli kambizeme.

Väčšina pôd má strednú erodovateľnosť. Oblasť s výraznou erodovateľnosťou sa nachádza vo východnej a juhovýchodnej časti katastrálneho územia. Viazaná je na kambizeme na výrazných až príkrych svahoch. Malá erodovateľnosť bola zistená v severnej časti katastrálneho územia a viaže sa na fluvizeme glejové na nive Slatiny a pseudogleje.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu na poľnohospodárskej pôde poskytujú bonitované pôdnoekologické

jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- 11 – fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké)
- 57 – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
- 61 – kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné)
- 71 – kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)
- 77 – kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
- 81 – kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12 - 25°, stredne ťažké až ťažké
- 94 – gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké
- 00 – pôdy na zrázoch nad 25° (bez rozlíšenia typu pôdy)

Kvalita pôdy a ohrozujúce faktory

Najkvalitnejšia pôda v katastrálnom území Stožok podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. je určená týmito kódmi BPEJ: 0711002, 0757202, 0761212, 0761242, 0761312, 0761412, 0771242, 0861312. Najkvalitnejšie pôdy sa nachádzajú prevažne na nive Slatiny, kde vytvárajú súvislý pás. Vyskytujú sa však v početných enklávach aj v zastavanom území obce a v kontakte s ním. Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov sú na základe kódov BPEJ zaradené do 5., 6. a 7. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality.

Závlahy v riešenom území nie sú vybudované. V správe Hydromeliorácie, š.p. sú dva odvodňovacie kanály vybudované v r. 1964 v rámci stavby „OP a ÚT Krno“ (kanál A evid. č. 5311 079 003 s dĺžkou 0,168 km, kanál B evid. č. 5311 079 003 s dĺžkou 0,942 km) a tri kanály vybudované v rokoch 1990 – 1991 v rámci stavby „OP Agrokomplex Zvolen I.“ (evid. č. 5311 259 001 s dĺžkou 1,085 km, evid. č. 5311 259 003 s dĺžkou 0,310 km, evid. č. 5311 259 004 s dĺžkou 0,522 km). Okrem toho je v severnej časti katastrálneho územia vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom iného vlastníka.

Vodná erózia lokálne postihuje strmšie svahy so sklonom nad 15°, ktoré sú nedostatočne chránené vegetáciou. Vodnej erózii napomáha pôdny kryt kambizemí, ktoré sú málo odolné voči eróznej degradácii. Vodná erózia sa v riešenom území prejavuje prevažne výmoľovou eróziou.

K veternej erózii pôd dochádza len výnimočne na ornej pôde. Keďže v území prevládajú stredne ťažké a ťažké pôdy, je vo všeobecnosti pôsobenie veternej erózie minimálne.

Zosuvy v riešenom území nie sú evidované.

Kontaminácia pôdy v dotknutom území nebola zisťovaná. Potenciálnym zdrojom znečistenia je poľnohospodárska výroba, hnojenie organickými a chemickými hnojivami a chemická ochrana rastlín. Kontaminácia bola v minulosti na mieste environmentálnej záťaže DT (006) / Stožok – terminál Slovnaft (skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel), ktorá je registrovaná ako sanovaná / rekultivovaná lokalita.

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z. boli poľnohospodársky využívané pozemky v riešenom území (v k.ú. Stožok) ustanovené zraniteľnou oblasťou podľa §34 Zákona č. 364/2004 Z.z. (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

6. Fauna, flóra

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okresu Slovenské stredohorie a podokresu Poľana.

Z hľadiska zoogeografického členenia podľa terestrického biocyklu leží dotknuté územie v provincii listnatých lesov – podkarpatský úsek. Podľa limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie, podunajského okresu, stredoslovenskej časti (Miklós, Hrnčiarová et al. 2002).

Lesná vegetácia

Potenciálnou prirodzenou vegetáciou, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu, sú nasledovné základné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C – Carici pilosae-Carpinetum*) – táto jednotka pokrýva kotlinu a nižšie svahy a predstavuje väčšinu riešeného územia. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).
- podhorské bukové lesy (*Fs – Fagenion p.p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) – táto jednotka sa nachádza v najvyšších polohách vrchoviny. Reprezentovaný je lesnými spoločenstvami druhov buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer platanoides*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), lipkavec marinkový (*Gallium odoratum*)
- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F – Dentario glandulosae-Fagetum*) táto jednotka sa, podobne ako predchádzajúca, nachádza v najvyšších polohách. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).

- jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov (*Al – Alnetum glutinosae*, *Aegopodio-Alnetum glutinosae*, *Salicion triadrae p.p.*) – tvorili by úzký pás pozdĺž toku Slatiny. Patria sem spoločenstvá listnatých drevín jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vrbá krehká (*Salix fragilis*), čremcha obyčajná (*Prunus padus*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), perovník pštrosí (*Matteucia struthiopteris*)

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Dolina Slatiny a prechodové nižšie polohy na vrchovine sú odlesnené. Vo vyššie položených častiach Javoria a Ostrôžkov sú bukové a smrekové lesy.

Druhovú zloženie lesa sčasti rešpektuje potenciálnu prirodzenú vegetáciu. Z hľadiska drevinovej skladby majú najväčšie zastúpenie buk (55,04%), smrek (24,76%), jaseň (5,93%). Viac ako 1%-ný podiel majú ďalej smrekovec, agát, borovica, lipa. Lesy sa využívajú takmer výlučne ako hospodárske lesy (95,8% výmery), zvyšok predstavujú ochranné lesy. Lesné plochy majú výmeru 88 ha, t.j. len 9,8% z výmery katastrálneho územia.

Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia sa nachádza na trvalých trávnych porastoch, pozdĺž medzí a poľných ciest, vo výmoľoch a v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Na poľnohospodárskej pôde sú má krajínovotvornú, refugiálnu (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochrannú, mikroklimatickú, pufrácnú, hydrickú funkciu. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Líniový doprovod vodným tokom vytvárajú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha (*Padus avium*). Stromoradia pozdĺž poľných ciest v nižších polohách tvoria agát biely (*Robinia pseudoaccacia*), orech kráľovský (*Juglans regia*), čerešňa vtáčia (*Prunus avium*), inde aj hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), topoľ osikový (*Populus tremula*), vrbá popolavá (*Salix cinerea*), dub cerový (*Quercus cerris*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), dub cerový (*Quercus cerris*), miestami sa vyskytuje aj brest horský (*Ulmus glabra*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*).

V rámci krovinnej etáže sa často vyskytujú svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), krušina jelšová (*Frangula alnus*), ruža šípková (*Rosa canina*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), zemolez čierny (*Lonicera nigra*), čremcha strapovitá (*Padus racemosa*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*).

Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci trvalých trávnych porastov.

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty predstavujú spoločenstvá stepného charakteru – lúky a pasienky. V riešenom území predstavujú dominantné využitie poľnohospodárskej pôdy a na celkovej výmere poľnohospodárskej pôdy majú trvalé trávne porasty podiel až 52,9 %. Vytvárajú rozsiahle plochy, členené nelesnou drevinovou vegetáciou a prerušované v severnej časti katastrálneho územia ornou pôdou a v južnej časti lesnými porastmi. Nachádzajú sa najmä v ťažšie dostupných polohách a na svahoch, ktoré neboli vhodné ako polia. Ide hlavne o mezofilné dvojkosné lúky na pomerne výživných, nezaplavovaných pôdach. Z hľadiska hospodárskeho sú to hodnotné lúky s vysokými viacvrstvovými a druhovo bohatými porastmi. Z tráv dominuje ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*) s primiešanými druhmi ako trojšet žltkastý (*Trisetum flavescens*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*). Z ostatných bylín sa uplatňujú šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), zvonček konáristý (*Campanula patula*), kukučka lúčna (*Lychnis flos-cuculi*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*). Ide o spoločenstvá zväzku *Arrhenatherion* s niekoľkými asociáciami.

Na miestach s väčším sklonom alebo plytšími pôdami sa dnes vyskytujú pasienky, ktoré sa v minulosti mohli využívať sčasti ako jednokosné, niekde aj dvojkosné lúky. Ide o trvalé trávne porasty, kde sa uplatňujú aj vyššie uvedené druhy, ale dominujú skôr krátkosteblové trávny, ako tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), hrebienka obyčajná (*Cynosurus cristatus*), lípnica lúčna (*Poa pratensis*), traslica prostredná (*Briza media*). Sú to trávne spoločenstvá, ktoré patria prevažne do zväzu *Cynosurion*.

Nevypášané pasienky sú postihnuté sukcesiou a zarastajú krovinami. Zmena lúčnych biotopov sa prejavuje ochudobnením biodiverzity, hlavne o druhy viazané na pôvodné spoločenstvá. Zarastajú drevinami a hlavne krami ako sú slivka trnková (*Prunus spinosa*), druhmi rodu hloh (*Crataegus*), ruža (*Rosa*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*).

Vyskytujú sa aj ekotopy mokradí alebo pramenísk. Keďže ide o malé plochy, nevyvinuli sa tu vyhranené typy rastlinných spoločenstiev, ale skôr ich fragmenty s druhmi ako praslička riečna (*Equisetum fluviatile*), škrípina lesná (*Scripus sylvaticus*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), sitina rozložitá (*Juncus effusus*).

Trvalé trávne porasty majú výmeru 334,7 ha, t.j. 37,4 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Orná pôda

Najnižšiu ekologickú hodnotu vykazujú agrocenózy na ornej pôde. Nachádzajú sa v najnižšie položenej časti katastrálneho územia, hlavne na nive Slatiny. Kolektivizáciou boli pôvodne menšie pásové políčka zlúčené do veľkoblokových celkov. Orná pôda má výmeru 280 ha, t.j. 31,3 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Trvalé kultúry

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne plochy trvalých kultúr.

Sídelná vegetácia

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, väčšinou ide o synantropnú vegetáciu. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch, na záhumienkoch. Záhrady majú celkovú výmeru 30,9 ha, t.j. 1 % z celkovej výmery katastrálneho územia. Drevinová vegetácia sa sporadicky nachádza pri kostole a pri potoku.

Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie obce Stožok

Druh pozemku	výmera v m ²
orná pôda	2803300
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	226608
ovocné sady	0
trvalé trávne porasty	3347146
lesné pozemky	879618
vodné plochy	106872
zastavané plochy a nádvoria	574907
ostatné plochy	1006836
spolu – k.ú.	8945287

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk (2018)

Živočíšstvo

V riešenom území sa nachádza rôznorodé prostredie, ktoré vytvára podmienky pre rôzne živočíšne druhy. Nachádzajú sa tu živočíchy viazané na listnaté lesy, ale aj živočíšstvo lúk, pasienkov, polí, viníc, sádov, sídiel. Viaceré druhy, ktoré sa území bežne vyskytovali len v nedávnej minulosti, sa dnes z tohto okolia vytratili celkom, alebo sú zriedkavé.

Zoocenózy listnatých lesov charakterizujú indikačné druhy avifauny typické pre listnaté lesy. Sú to predovšetkým brhlík lesný (*Sitta europaea*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), holub plúžik (*Columba oenas*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), sýkorka bielolíca (*Parus major*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), glezg lesný (*Coccothraustes coccothraustes*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), sova obyčajná (*Strix aluco*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), zo vzácnejších druhov vtákov ojedinele aj výr skalný (*Bubo bubo*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Drobné zemné cicavce v lesnom komplexe zastupuje ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), plch veľký (*Glis glis*) a piskor obyčajný (*Sorex araneus*). Z

netopierov sa vyskytuje netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*) i ďalšie druhy, vrátane vzácného podkovára veľkého (*Rhinolophus ferrumequinum*). Z drobných cicavcov je to veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), kuna hôrna (*Martes martes*), z väčších cicavcov srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), sviňa divá (*Sus scropha*). V posledných rokoch bol hlavne v okolí lokalít Holý vrch, Jabloňová a Havran zaznamenaný výskyt medveďa hnedého (*Ursus arctos*).

Zoocenózy viazané na tok Slatiny – okrem ichtyofauny sú to obojživelníky – napr. skokan štíhly (*Rana dalmatina*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), z plazov užovka stromová (*Zamenis longissimus*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), rôzne druhy vtákov, napr. volavka popolavá (*Ardea cinerea*), chriaštel vodný (*Rallus aquaticus*), bocian čierny (*Ciconia nigra*).

Zoocenózy lúk a pasienkov - z typických obyvateľov lúčnych biotopov sa z obojživelníkov vyskytujú ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), bežne sa vyskytujú tri druhy skokanov - skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan štíhly (*Rana dalmatina*), pomerne hojná je salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) a mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), z plazov jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), jašterica múrová (*Lacerta muralis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), z vtákov v prostredí lúk loví orol krikľavý (*Aquila pomarina*), žije tu jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), cibík chocholatý (*Vanellus vanellus*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), strnádka žltá (*Emberiza citrinella*), strnádka lúčna (*Emberiza calandra*), Z cicavcov sa vyskytuje jež bledý (*Erinaceus europaeus*), bieložúbka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), krt obyčajný (*Talpa europaea*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), myška drobná (*Micromys minutus*), syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), lasica obyčajná (*Mustella nivalis*), jazvec obyčajný (*Meles meles*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*).

Technické a administratívne stavby sú prvkom v prostredí, ktoré viažu na seba synantropné druhy živočíchov – vrabca domového (*Passer domesticus*), žltochvosta domového (*Phoenicurus ochruros*), belorítky domovej (*Delichon urbica*). Z cicavcov je to krt obyčajný (*Talpa europaea*), myš domová (*Mus musculus*), potkan hnedý (*Rattus norvegicus*), jež bledý (*Erinaceus europaeus*).

7. Krajina

Štruktúra krajinného obrazu, scenéria

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení, priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka. Takéto antropomorfné štruktúry sú v riešenom území zastúpené v podobe viacerých rušivo pôsobiacich prvkov.

Ide predovšetkým o dopravnú infraštruktúru multimodálneho dopravného koridoru, vedeného údolím Slatiny, najmä rýchlostnú cestu a do značnej miery aj železniciu s rozsiahlym koľajiskom, na ktoré nadväzuje terminál spoločnosti Slovnaft.

Z technickej infraštruktúry predstavujú rušivo pôsobiace prvky najmä nadzemné elektrické vedenia, osobitne elektrické vedenie VVN 110 kV, vedené nad osadou Plžikovci. Do kategórie technických diel možno zariadiť aj kameňolom s aktívnou ťažbou.

Z hľadiska stupňa antropickej premeny prvkov využitia zeme v sledovanom území prevládajú prírode blízke prvky nad prvkami umelými. Priestorové usporiadanie prvkov, a tým aj štruktúra krajiny, je pestrá, formácie prvkov sa striedajú alebo prelínajú.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Reliéf je pomerne členitý a celkovo pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Je zdrojom atraktívnych scenérií a výhľadov. V širšej scenérii je dominantným prvkom silueta masívu Poľany. Veľmi zaujímavý geomorfologický a krajinársky prvok je vrch Stožok (623 m n.m.)

Lesné porasty sú prerušené osídlenými lazníckymi usadlosťami na enklávach bez lesov, kde dominujú trvalé trávne porasty a úzkopásová orná pôda, ktoré sú odrazom spôsobu využitia zeme v lokalitách roztrúseného laznického osídlenia. Práve laznícke osídlenie je charakteristickým prvkom krajiny podpolianskeho regiónu. Krajinársky atraktívne sú najmä drobné mozaiky, v ktorých sa striedajú lúky, pasienky, drevinová vegetácia, a rozptýlené osídlenie. Pôvodný charakter krajiny s lazníckym osídlením však ohrozuje ústup od tradičných spôsobov hospodárenia, čo sa negatívne prejavuje aj v scenérii krajiny. Dochádza k zarastaniu pasienkov a postupu samovoľnej sukcesie lesa, prieniku nepôvodných, šľachtených druhov. Lesné porasty, lúky a pasienky a rozptýlené laznícke osídlenie možno zaradiť medzi harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru.

Z hľadiska estetiky krajiny sú menej atraktívne lesné monokultúry. Atraktívnejšie sú lesy s rôznorodou drevinovou skladbou, ktoré sa zachovali v menej dostupných polohách a na strmších svahoch.

Ekologická stabilita a ekologická významnosť

Riešené územie sa vyznačuje v rámci okresu priemernou až podpriemernou ekologickou stabilitou. Ako ekologicky významné segmenty definujeme prírodné i poloprírodné prvky, na ktoré sa viažu ekostabilizačné funkcie:

- remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách
- líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde
- lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami a ochranné lesy, okrem plôch biocentier
- trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho a národného významu
- drobné vodné toky s brehovou vegetáciou, ktoré nie sú zaradené medzi biokoridory miestneho významu

8. Chránené územia, ich ochranné pásma a územný systém ekologickej stability

Chránené územia

V riešenom území sa nachádzajú chránené územia:

- Prírodná rezervácia (PR) Pstruša
- Chránené vtáčie územie SKCHVU022 Poľana

Prírodná rezervácia (PR) Pstruša bola vyhlásená v roku 1979 na výmere 73 605 m² z dôvodu zabezpečenia ochrany vlhkomilných lúčnych spoločenstiev s koncentrovaným výskytom chráneného a kriticky ohrozeného druhu flóry – korunky strakatej (*Fritillaria meleagris*), ktorá v tejto časti stredného Slovenska (vo Zvolenskej kotline) reprezentuje poslednú zo zachovalých lokalít s jej koncentrovaným výskytom. Existenciu tohto druhu v danej lokalite umožňuje zachovalý vodný režim, závislý na nezmenených hydrologických pomeroch toku Slatina, spojených s občasnými záplavami, najmä v jarnom období. Prítomné sú tu tiež rôzne mokradné spoločenstvá z triedy *Phragmitetea*, *Scheuchzeria-Caricetea* a *Molinio-Arrhenatheretea*. Platí tu 4. stupeň územnej ochrany prírody v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Chránené vtáčie územie SKCHVU022 Poľana pokrýva južnú časť katastrálneho územia Stožok, pričom má celkovú výmeru 32 188,38 ha. Bolo vyhlásené vyhláškou č. 24/2008 Z.z. na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov: ďatľa bielochrbtého, ďatľa čierneho, ďatľa hnedkavého, ďatľa trojprstého, chriašteľa poľného, jariabka hôrneho, krutihlava hnedého, muchárika bielokrkého, muchárika červenohrdlého, prepelice poľnej, prhlaviara čiernohlavého, strakoša kolesára, škovránka stromového, tetra hlucháňa, včelára lesného, žlny sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

V chránenom vtáčom území sú definované činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom vtáčom území:

- odstraňovanie alebo poškodzovanie stromov s hniezdnymi dutinami ďatľa bielochrbtého, ďatľa čierneho, ďatľa hnedkavého, ďatľa prostredného, ďatľa trojprstého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, krutihlava hnedého a žlny sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda bociana čierneho, orla krikľavého, orla skalného, sovy dlhochvostej alebo včelára lesného alebo na lokalitách výskytu tetra hlucháňa, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku,
- zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh poľnohospodárskeho pozemku okrem zmeny na trvalý trávny porast,

- výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 15. marca do 31. júla,
- mechanizované kosenie existujúcich trvalých trávnych porastov od 1. mája do 31. júla na súvislej ploche väčšej ako 0,5 ha spôsobom od okrajov do stredu,
- kosenie alebo mulčovanie na hniezdných lokalitách chriašteľa poľného od 1. mája do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- pozemná aplikácia priemyselných hnojív alebo pesticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, úhoroch, medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa,
- aplikovanie rodenticídov mimo hospodárskych budov.

Takmer v dotyku s riešeným územím (severne od cesty I/16) sa nachádza NPR a ÚEV Rohy. Iné chránené územia sa v riešenom území nenachádzajú, nie sú tu ani chránené stromy, významné mokrade.

Žiadne nové chránené územia sa nenavrhujú na vyhlásenie.

Územný systém ekologickej stability

Katastrálne územie obce Stožok sa v rámci okresu Detva vyznačuje priemernou až podpriemernou ekologickou stabilitou. Celé riešené územie patrí do priestoru ekologicky stredne stabilného (www.beiss.sk).

Štrukturálnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. V riešenom území je cieľom návrhu prvkov ÚSES miestneho významu posilniť pôsobenie regionálnych biocentier a biokoridorov na okolitú krajinu. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska, vrátane RÚSES okresu Zvolen (1994). Návrh týchto prvkov bol premietnutý do ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bol prevzatý návrh biocentier regionálneho významu:

- Rbc 4/4 Ostrôžka – potenciálne biocentrum zasahuje do riešeného územia z juhu: Jadrom biocentra sú pestré kvetnaté lúky raz – dva razy ročne kosené alebo extenzívne pasené, staré sady, úzke políčka veľmi variabilnou porastovou štruktúrou, striedané lúkami, pásmi kriačín a solitérne stojacimi usadlosťami. V

tomto biotope hniezdia populácie strakoša kolesára, dudka a ďatla hnedkavého, ale aj strnádky lúčnej, chrapkáča poľného, penice jarabej, strakoša obyčajného, krutohlava. Lúky sú významnými miestom zberu potravy pre mnohé druhy živočíchov, napr. bociany, orly, dravce a sovy. Biocentrum je v zásade funkčné, je však potrebné vylúčiť výstavbu nových objektov.

- RBc 4/3 Rohy – biocentrum priamo do riešeného územia nezasahuje, ale nachádza sa na severnej hranici riešeného územia

Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biocentrá miestneho významu:

- MBc1 Pstrušíanska rezervácia – biocentrum miestneho významu tvorí plocha prírodnej rezervácie (PR) Pstruša. Z pôvodných močaristých lúk v dolnom toku Slatiny sa zachovala len malá časť, nachádzajúca sa v juhovýchodnom cípe katastrálneho územia a preto bola vyhlásená za prírodnú rezerváciu. Oproti pôvodným jelšovým lesom ide síce do určitej miery o pozmenené spoločenstvá, ale s vysokou biologickou, ekologickou a krajinárskou hodnotou, ktoré sú vzácne z hľadiska svojho výskytu v rámci Slovenska.
- MBc2 Jelšový porast – lesík medzi usadlosťami Mrvenicovci a Hraškovci vo východnej časti katastrálneho územia. Pôvodne oveľa viac zamokrené ekotopy boli z väčšej časti vysušené reguláciou potoka. Krovinné poschodie tvoria čremcha obyčajná (*Padus racemosa*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), baza čierna (*Sambucus nigra*), ostružina malinová (*Rubus idaeus*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*). Na pôvodný ráz vegetácie upozorňuje prítomnosť napr. ostrice predĺženej (*Carex elongata*), záružlia močiarného (*Caltha palustris*), túžobníka brestového (*Filipendula ulmaria*), žerušnice horkej (*Cardamine amara*), čerkáča obyčajného (*Lysimachia vulgaris*), iskerníka plazivého (*Ranunculus repens*), miestami aj škripiny lesnej (*Scripus sylvaticus*). Za účelom zachovania funkčnosti biocentra je potrebné územie obhospodarovať tak, aby sa zachovala biodiverzita a genofond územia, eliminovať zdroje znečistenia životného prostredia.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bol prevzatý návrh biokoridorov regionálneho významu:

- RBk 4/8 Vodný tok Slatina – hydrický biokoridor tvorí vodný tok Slatiny a jeho niva s trvalými trávnymi porastami a brehovou vegetáciou. Meandrovitý tok Slatiny s pobrežnou vegetáciou a okolitými mokkými lúkami je na svojom cca 4 km úseku v riešenom území dobre zachovaný a vyžaduje ochranu. Hniezdi tu rybárik, na

mokrých lúkach chrapkáč poľný, strnádka lúčna a biokoridor využívajú viaceré na vodu viazané druhy vtákov a živočíchov. V priestore medzi železničnou traťou a korytom Slatiny sa vyskytujú aj dnes druhy bývalých močiarnych spoločenstiev, ako napr. žltuška lesklá (*Thalictrum lucidum*). Pre zabezpečenie funkcie biokoridoru je potrebné realizovať nasledovné opatrenia: obmedziť antropické aktivity ako sú regulácie toku, poľnohospodárstvo, stavebné aktivity, zachovať pôvodnú morfológiu toku, nezasahovať do hydrologického režimu toku, vylúčiť výstavbu malých vodných elektrární, zabezpečiť zachovanie a obnovu autochtónnej sprievodnej a brehovej vegetácie – dosadbu jelše a vŕby.

- RBk 4/7 Poľana - Rohy - Ostrôžka – Kukučkov kopec – terestrický biokoridor prechádza lesnými porastami a lúkami, čiastočne východným okrajom riešeného územia

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku musí byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu, inak nemôže plniť funkciu biokoridoru.

Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledujúce biokoridory miestneho významu:

- MBk1 Stožocký potok – terestricko-hydrický biokoridor vodného toku predstavuje tok Stožockého potoka. Stresovým faktorom je kontakt so zastavaným územím obce. Brehové porasty a sprievodnú vegetáciu je potrebné v niektorých úsekoch doplniť a posilniť.
- MBk2 Prítok Stožockého potoka – terestrický biokoridor predstavuje úval občasného prítoku Stožockého potoka. Stresovým faktorom je kontakt so zastavaným územím obce. Sprievodnú vegetáciu je potrebné v niektorých úsekoch zastavaného územia doplniť a posilniť.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tlmieť negatívne pôsobenie devastčných činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nižšou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou. Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované interakčné prvky plošného a líniového charakteru:

- remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách
- líniová zeleň na poľnohospodárskej pôde
- trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho a národného významu
- lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami, okrem plôch biocentier

9. Obyvateľstvo

Demografické údaje

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Počet obyvateľov od 2. polovice 19. storočia zaznamenával značné výkyvy. Priemerne sa až do konca 20. storočia pohyboval okolo úrovne 700 obyvateľov. Až v posledných rokoch sa v obci začala rozsiahlejšia zástavba bytových domov a počet obyvateľov sa priblížil k úrovni 1 000 obyvateľov. K 31. 12. 2016 mala obec Stožok 1 003 obyvateľov.

Migračná bilancia obce v sledovanom 10-ročnom období (2007 – 2016) bola výrazne pozitívna: 426 prisťahovaných : 177 odsťahovaných. To svedčí o značnej atraktivite obce, aspoň v porovnaní s okolitými vidieckymi obcami. Hlavným faktorom jej atraktivity je výborná dopravná dostupnosť, blízkosť miest, kvalitné životné prostredie.

Prirodzený pohyb bol v sledovanom období rokov 2007 – 2016 charakteristický silným prirodzeným prírastkom. Počet narodených prevyšoval počet zomrelých v pomere 111 : 81. Prirodzený prírastok bol dosiahnutý v každom roku, s výnimkou rokov 2008 a 2014.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2011 dosahoval priaznivú hodnotu – 127. Podľa všeobecnej interpretácie hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda rastový (progresívny) typ populácie.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejavuje aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby.

V budúcnosti predpokladáme ďalšie posilňovanie suburbanizačných tendencií v regióne. Suburbanizácia je charakterizovaná presunom časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou. Tieto predpoklady obec Stožok spĺňa. Preto sa do roku 2035 prognózuje nárast počtu obyvateľov v dôsledku pozitívnej migračnej bilancie na viac ako 1300 obyvateľov. Uvedená prognóza vychádza z lineárnej interpolácie vývoja počtu obyvateľov za posledných 10 rokov (2007 – 2016), kedy bol zaznamenaný rast počtu obyvateľov o 223. Na tento predpokladaný cieľový stav je dimenzovaná aj návrhová kapacita rozšírenia obytného územia.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	633
1880	419
1890	639
1900	662
1910	757
1921	675
1930	754
1940	800
1948	728
1961	681
1970	769
1980	814
1991	716
2001	718
2011	936

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	2011
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	936
z toho muži	453
z toho ženy	483
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	146
Počet obyvateľov v produktívnom veku	675
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	115

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Vývoj počtu narodených, zomrelých, prihlásených a odhlásených

Rok	narodení	zomrelí	pristťahovaní	vystťahovaní	Počet obyvateľov k 31.12.
2007	11	7	74	8	780
2008	8	11	112	19	870
2009	11	5	48	13	911
2010	12	5	32	24	926
2011	11	4	25	21	952
2012	11	8	32	15	972
2013	13	8	40	16	1 001
2014	10	16	30	25	1 000
2015	10	9	14	15	1 000
2016	14	8	18	21	1 003
Spolu	111	81	425	177	

Zdroj: ŠÚSR

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa údajov z roku 2011 tvoria 99,5% obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou).

Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	česká	nezistená
	897	2	37

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva tiež homogénna. Miera religiozity dosahuje nadpriemerné hodnoty. 93,4% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi (bez zohľadnenia obyvateľov s nezisteným vierovyznaním). Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	evanjelická cirkev a.v.	iné	bez vyznania	nezistené
	770	25	2	77	62

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti nadpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov predstavuje 50,5%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulých desaťročiach klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v sekundárnom a terciárnom sektore. Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 252 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 177 obyvateľov. Nízky je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo) – 12 obyvateľov.

Za prácou odchádzalo 396 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 83,7%. Obyvatelia odchádzajú za zamestnaním do Zvolena, Detvy, Zvolenskej Slatiny, Vígľaša, Banskej Bystrice. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	473
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	50,5
- pracujúci (okrem dôchodcov)	398
- pracujúci dôchodcovia	8
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	34
- nezamestnaní	59
- študenti	66
- osoby v domácnosti	1
- dôchodcovia	184
- príjemcovia kapitál. príjmov	0
- iná a nezistená	24
- deti do 16 rokov	162

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Údaje o aktivitách a infraštruktúre

Občianska vybavenosť je len čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Budovanie zariadení občianskej vybavenosti zaostávalo za výrazným rastom populácie obce z posledných rokov. Nekomerčnú občiansku vybavenosť reprezentuje obecný úrad, materská škola, ZUŠ, centrum voľného času, kultúrny dom, požiarna zbrojnica, novovybudovaný kostol sv. Rodiny, cintorín s dostatočnou kapacitou.

Zariadenia občianskej vybavenosti sa koncentrujú na hlavnej kompozično-prevádzkovej osi, okolo formujúceho sa uzlového priestoru.

Materská škola je kapacitne vyťažená. Základná škola sa v obci nenachádza, žiaci dochádzajú do ZŠ do Detvy a Vígľaša. Základná umelecká škola bola zriadená v roku 2014, navštevuje ju viac ako 100 žiakov v 4 odboroch. V obci je tiež súkromné centrum voľného času. Zdravotné stredisko sa v obci nenachádza, obyvatelia využívajú najbližšie zdravotné stredisko v Detve. Kultúrny dom má kapacitu 100 stoličiek, je v nevyhovujúcom stave.

Z komerčnej vybavenosti sa v centre obce nachádza menšia predajňa COOP Jednota, pohostinstvo Drvič a prevádzky občerstvenia. V obci nie sú poskytované služby verejného stravovania, poisťovacie ani bankové služby.

Dominantnou výrobnou aktivitou v riešenom území bola poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala hlavne v rámci lazničkeho osídlenia. Družstevný hospodársky dvor je pri kameňolome; je len extenzívne využívaný.

Sekundárny sektor reprezentuje rozsiahly skladový areál terminálu spoločnosti Slovnaft, a.s. Vypĺňa plochu medzi rýchlostnou cestou R2 a železničnou traťou. Z prevádzok nepoľnohospodárskej výroby je zastúpené umelecké kováčstvo, kameňolom, stavebniny.

Materiálno-technická základňa cestovného ruchu je len slabo vybudovaná. Nie sú tu žiadne rekreačné zariadenia, chatové osady. Nie sú tu vyznačené pešie turistické trasy. Po existujúcich komunikáciách je pre horské bicykle vyznačená cyklistická trasa - Hontianska

cyklomagistrála (Zaježová – Víglašská Huta – Kalinka – Slatinské lazy – Klokoč – Stožok – Detva). V obci je tiež detské ihrisko a lanová dráha. Na severnom svahu nad obcou bol v minulosti lyžiarsky vleč. Uvoľnený pôvodný bytový fond na lazoch sa sčasti využíva pre účely chalupárskej rekreácie. Je tu vyhľadávaný poľovnícky revír.

Pre športové aktivity obyvateľov obce sa využíva športovo-oddychový areál s futbalovým ihriskom a tribúnou, viacúčelovým ihriskom. Nachádza sa v severozápadnej časti obce a prechádza cezeň trasa vysokotlakového plynovodu, ktorá obmedzuje možnosti stavebných aktivít.

Údaje o infraštruktúre zásobovania pitnou vodou sú v kapitole B.I.2 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre zásobovania elektrickou energiou a zemným plynom sú v kapitole B.I.4 tejto správy.

Údaje o dopravnej infraštruktúre sú v kapitole B.I.5 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre odkanalizovania a čistenia splaškových vôd sú v kapitole B.II.2 tejto správy.

Údaje o odpadovom hospodárstve sú v kapitole B.II.3 tejto správy.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické lokality

Kultúrno-historické hodnoty sú odrazom historického vývoja obce. Obec vznikla v roku 1790 z lazov, ktoré sú doložené v roku 1773, na území Víglašského panstva. Jadrom lazničkeho osídlenia bola dnešná časť Jašov Vrch.

Na území obce Stožok sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF).

Historické osídlenie územia je pomerne neskoré a je charakterizované rozptýleným lazničkým osídlením najmä v južnej časti katastrálneho územia, ktorého charakter je potrebné zachovať. Historické objekty pôvodného osídlenia majú typický charakter podpolianskeho lazničkeho osídlenia. Dlhý prízemný vidiecky dom je doplnený hospodárskymi objektmi, ktoré sú umiestnené tak, aby čo najviac uzatvárali dvor domu (pôdorys písmen L, U, až takmer uzavretého štvorca). Objekty sú prestrešené valbovou strechou, čelná fasáda je dvojosová s dvomi okennými otvormi, vstup do domu je z dvorovej fasády. Objekty sú murované, omietané, v hospodárskych častiach kombinované s drevenou doštenou konštrukciou.

V riešenom území nie sú evidované archeologické náleziská.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe sa ani nepredpokladajú. Nenachádzajú sa tu žiadne významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

V dotknutom území sa nevyskytujú iné zdroje znečistenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

V riešenom území sa vyskytujú environmentálne problémy, ktoré je možné rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi, uvedenými v kap. 3.4. Funkčnosť biokoridoru regionálneho významu (Slatina) ohrozujú strety so stresovými faktormi – líniovými stavbami technickej a dopravnej infraštruktúry (rýchlostná cesta, železnica, cesta I. triedy, elektrické vedenia, VTL plynovod), ktoré vedú údolím. Funkčnosť biokoridorov miestneho významu obmedzuje prechod zastavaným územím obce.
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov – ohrozenie kvality pôdy a vodných zdrojov v dôsledku znečistenia vznikajúceho pri poľnohospodárskej výrobe, najmä pri hospodárení na ornej pôde. Medzi rizikové faktory kontaminácie pôd možno zaradiť imisný spád z diaľkových prenosov. Ohrozením biologickej diverzity je drevinová skladba, v ktorej sa presadzujú lesné monokultúry pre hospodárske využitie (ťažba drevnej hmoty).
- problémy ohrozenia ekologickej stability územia – v riešenom území sú len v menšom rozsahu rozsiahlejšie pôdne celky poľnohospodárskej pôdy, obrábanej veľkoplošne ako orná pôda, ktoré sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.
- problémy ohrozenia životného prostredia – týkajú sa predovšetkým obytného územia obce a kontaktných polôh. Ohrozujúcim faktorom je riziko vzniku devastovaných plôch v zastavanom území alebo v jeho bezprostrednom okolí. Problémom je aj spaľovanie biologického odpadu zo záhrad namiesto kompostovania.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce Stožok nezahrňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov najmä v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry s identifikovanými priamymi a nepriamymi vplyvmi:

- návrh dobudovania chodníkov pre chodcov pozdĺž cesty III. triedy v zastavanom území obce a pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií
- návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych komunikácií
- návrh dobudovania cestnej spojnice do miestnej časti Krné
- návrh dobudovania cyklistických trás a vyznačenia nových trás s prepojením do okolitých obcí
- návrh vybudovania plôch statickej dopravy pre obyvateľov bytových domov a návštevníkov zariadení občianskej vybavenosti športu a rekreácie
- návrh zriadenia zberného dvora s kompostoviskom
- návrh napojenia nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete, vrátane rozšírenia akumulčných kapacít vodojemu a rozšírenia čistiare odpadových vôd

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2035 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje mierne zvýšenie počtu obyvateľov na 1386. Súčasne sa predpokladá vznik nových pracovných miest - hlavne v službách a v cestovnom ruchu, v menšej miere aj vo výrobe, osobitne v malovýrobe a výrobných službách. Tieto aktivity navrhované riešenie umožňuje, no presný počet nových pracovných miest nie je možné vyčíslieť.

V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Predpokladá sa nárast miestnej populácie o 38% do roku 2035 oproti súčasnému stavu. Tento nárast počtu obyvateľov by mal byť kontinuálny a nemal by preto vyvolať negatívne dopady na tradičnú komunitu.

Predovšetkým vzhľadom k vynikajúcej dopravnej dostupnosti obce a vybudovanej technickej a sociálnej infraštruktúre možno očakávať zvyšovanie záujmu o novú výstavbu v obci zo strany individuálnych stavebníkov. Tieto skutočnosti kladú nároky na riešenie

obytnej funkcie. Nevyhnutné bolo navrhnuť nové rozvojové plochy pre bývanie s dostatočnou kapacitou. Viaceré návrhy plôch pre bývanie boli prevzaté z doterajšieho územného plánu obce – to sa týka rozvojových plôch č. 1, 9, 21, 29, 30 a sčasti aj rozvojovej plochy č. 2.

Rozvojové plochy vymedzené v územnoplánovacej dokumentácii majú celkovú kapacitu 337 bytových jednotiek. Predpokladá sa, že dôjde k znižovaniu obložnosti existujúceho bytového fondu – do roku 2035 až na 2,6. Tiež sa predpokladá, že kapacita prieluky a rozvojových plôch bude využitá len z 3/4 (nevyužijú sa všetky voľné prieluky a v rozvojových plochách vzniknú aj väčšie parcely). Vo výpočte sú tieto faktory zohľadnené korekciou (– 130 bytov). Uvažovaný prírastok bytového fondu teda bude znamenať nasledovný prírastok počtu obyvateľov do roku 2035: $(326 + 337 - 130) \times 2,6 = 855 + 150 = 1386$.

Rekapitulácia prírastku bytového fondu podľa rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etap
1	20	I.
2	48	II.
3	3	I.
4	11	I.
5	9	I.
6	14	I.
7	6	I.
8	36	II.
9	14	I.
10	12	I.
11	9	I.
12	5	II.
13	11	II.
14	5	II.
15	4	II.
16	5	II.
17	5	II.
18	6	II.
19	6	II.
20	4	II.
21	15	I.
23	6	II.
29	60	II.
prieluky	23	I.
Spolu	337	

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť v stanovení presných regulatívov pre výrobné a podnikateľské aktivity v zastavanom území a jeho navrhovanom rozšírení. Tieto regulatívy predstavujú prevenciu potenciálnych interferencií jednotlivých urbanistických funkcií, predovšetkým negatívnych vplyvov na obytné územie. Tým súčasne garantujú kvalitu životného prostredia.

V obytnom území je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – remeselné prevádzky do 200 m² zastavanej plochy. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat v obytnom území do 1 veľkej dobytčej jednotky (VDJ), okrem centrálnej zóny obce a zástavby bytových domov. Rozšírenie výrobného územia sa uvažuje v dostatočnej vzdialenosti od obytného územia, vplyvy na kvalitu obytného prostredia a zdravie obyvateľstva je preto možné vylúčiť. Okrem toho je vo výrobnom území záväzným regulatívom priamo zakázaná priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

Viacere vyššie uvedené navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. dobudovanie chodníkov pozdĺž cesty III. triedy bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Významný pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie verejných priestranstiev. Vznikne atraktívne prostredie podporujúce sociálne kontakty a potenciálne posilní súdržnosť miestnej komunity. Rozšíri sa spektrum sociálnych služieb cielených najmä na vekovú skupinu seniorov – navrhuje sa zariadenie sociálnych služieb, resp. zdravotnícke zariadenie. Výrazne sa obohatí aj ponuka pre voľnočasové, športové a rekreačné aktivity.

Na ochranu zdravia obyvateľstva pred ožiarением z prírodných zdrojov žiarenia je stanovená zásada, týkajúca sa výstavby obytných budov na území so stredným radónovým rizikom v zmysle príslušnej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené rovnomerne počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových obytných objektov, ako aj líniových stavieb technickej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

V doterajšom územnom pláne obce nie sú dostatočne presne definované regulatívy funkčného využívania, preto nemožno vylúčiť aj negatívne vplyvy nulového variantu na obyvateľstvo.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

Nakoľko v riešenom území nie sú evidované žiadne zosuvy, nepredpokladá sa, že by novou výstavbou mohlo dôjsť k svahovým pohybom. Rešpektované sú evidované výhradné ložisko a prieskumné územia, pričom v ich blízkosti sa nepočíta so žiadnymi stavebnými aktivitami.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery.

Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest. Tieto opatrenia však majú významnejší lokálny vplyv na riešené územie z hľadiska vplyvov na pôdu, biotopy a krajinu a sú preto primárne zaradené v týchto podkapitolách.

4. Vplyvy na ovzdušie

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou takmer všetkých nových rozvojových plôch pre obytnú funkciu, s výnimkou rozvojových plôch č. 19 a 20, ktoré sa nachádzajú v odľahlejšej lazníckej lokalite Šakovci a jej pripojenie na plynovod by nebolo ekonomicky efektívne. Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny priamy vplyv.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia. Navrhujú sa len menšie plochy pre výrobu a sklady, kde sa nepredpokladajú veľké ani stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. Pozitívny vplyv strategického dokumentu na ovzdušie možno ďalej vidieť v stanovení regulatívov funkčného využívania územia. V obytnom území obce je podľa záväzných regulatívov povolená len výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov. Stanovené sú aj maximálne prípustné kapacity chovu hospodárskych zvierat.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie výraznejšie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú situované vo vyvýšených polohách v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov. Výstavba v rozvojových plochách č. 27 a 28, ktoré sú situované v záplavovom území, danom záplavovou čiarou Q100, je podmienená vybudovaním uvedených protipovodňových opatrení. Vplyvy na vodné pomery sa očakávajú v súvislosti s návrhom protipovodňových opatrení na toku Slatina, ktoré

vyplývajú z Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Špecifické krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny sú obsiahnuté v rámci koncepcie starostlivosti o životné prostredie (v kap. 2.13 hodnotenej ÚPD). Ich vplyv na vodné pomery bude pozitívny.

Ďalšie navrhované opatrenia mierou prispejú k ochrane podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh napojenia všetkých nových rozvojových plôch na splaškovú kanalizáciu.

6. Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní ornej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov. Táto skupina opatrení predstavuje priame pozitívne vplyvy na pôdu.

Za negatívny vplyv na pôdu možno považovať záber poľnohospodárskej pôdy. Zábery lesných pozemkov sa neuvažujú. Navrhovaný rozsah zástavby a záberov poľnohospodárskej pôdy odráža mimoriadny záujem o výstavbu rodinných domov v obci, podložený konkrétnymi žiadosťami vlastníkov pozemkov (niektoré požiadavky vlastníkov pozemkov dokonca ani neboli zapracované). Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii predstavuje 84,3278 ha. Z toho však len časť pripadá na nové zábery. Zvyšok (cca 35 ha) predstavujú zábery, s ktorými sa počítalo už v doterajšej územnoplánovacej dokumentácii. To sa týka rozvojových plôch č. 1, 9, 21, 29, 30 a sčasti aj rozvojovej plochy č. 2. Vzhľadom k rozloženiu najkvalitnejšej pôdy v katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. nebolo úplne možné vyhnúť sa záberom najkvalitnejšej pôdy v danom katastrálnom území. Jej navrhované zábery však navrhovaná urbanistická koncepcia minimalizuje a uprednostnené boli návrhy na menej kvalitnej pôde. Ide hlavne o zábery pôd 6. skupiny kvality z celkovo 9. skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov. Možno konštatovať, že ide o menej kvalitné pôdy, aj keď z hľadiska daného katastrálneho územia patria k relatívne kvalitnejším pôdam.

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli uprednostnené kompaktné plochy, priamo nadväzujúce na zastavané územie obce, resp. na existujúcu zástavbu obce Stožok a osady Krné. Pritom bolo potrebné prihliadať na náročnosť terénu a existenciu infraštruktúry – komunikácií a inžinierskych sietí. Rozvojové plochy č. 27 a 28 pre rozšírenie výrobného územia sa síce nachádzajú na najkvalitnejšej pôde, ale táto je už značne fragmentovaná existujúcimi výrobnými a energetickými areálmi.

V prípade nulového variantu vplyvy by rozsah záberov poľnohospodárskej pôdy nebol nulový, ale zábery by boli v rozsahu podľa doterajšej územnoplánovacej dokumentácie, t.j. mierne nižšie ako sa navrhuje v hodnotenej ÚPD.

7. Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy

V grafickej časti hodnotenej ÚPD sú vyznačené lúčne biotopy európskeho významu a národného významu. Do uvedených lúčnych biotopov navrhované riešenie novými rozvojovými plochami ani inými stavebnými aktivitami nezasahuje.

Významné spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako prvky ÚSES a ani do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES – biocentier a biokoridorov miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Viaceré ekologicky významné segmenty krajiny sú navrhované na funkciu biocentier, kde budú vhodné podmienky pre úkryt a rozmnožovanie živočíchov, vrátane chránených druhov. Navrhované riešenie nezasahuje do chráneného územia prírodnej rezervácie Pstruša, s vlhkomilnými lúčnymi spoločenstvami s výskytom chránených druhov flóry.

Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia. Ekostabilizačné opatrenia sú uvedené aj v kap. IV tejto správy a možno ich považovať za pozitívne priame vplyvy. Za účelom zachovania zelene v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby.

8. Vplyvy na krajinu

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok – na posilnenie priestorového pôsobenia kompozičných osí. Prvok líniovej zelene je tiež použitý za účelom izolovania výrobných a skladových areálov od okolitého obytného územia. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obvode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje pôdorys sídla voči okolitej krajine.

Krajinný obraz mierne pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru. Navrhovaný rozvoj nebude mať priame vplyvy na časti krajiny, ktoré sú z krajinnooestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška stavieb v obci a v navrhovaných rozvojových plochách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. V lazničkom osídlení je preto výška zástavby limitovaná na 1 nadzemné podlažie. Ide o nepriamy pozitívny vplyv na krajinu a súčasne z hľadiska pamiatkových hodnôt.

9. Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES

V riešenom území sa nachádzajú chránené územia, uvedené v kapitole C.II.8 tejto správy.

Navrhované riešenie nezasahuje do prírodnej rezervácie Pstruša, kde platí 4. stupeň územnej ochrany prírody v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v

znení neskorších predpisov. Ani v blízkosti prírodnej rezervácie sa nenavrhujú žiadne rozvojové plochy alebo iné stavebné zásahy.

Chránené vtáčie územie SKCHVU022 Poľana pokrýva väčšinu katastrálneho územia obce Stožok, preto nebolo možné úplne vylúčiť stavebné zásahy v tomto chránenom území. Do SKCHVU022 Poľana zasahujú navrhované rozvojové plochy č. 14, 15, 16, 19 a 20. V prípade rozvojových plôch č. 14, 15, 16 však ide o kompletizáciu druhej strany zástavby existujúcej miestnej komunikácie, ktorá tvorí hranicu CHVÚ. Celkovo možno konštatovať, že uvedené rozvojové plochy nadväzujú na existujúcu zástavbu obce, a preto nepredstavujú výraznejšie obmedzenie alebo ohrozenie biotopov druhov vtákov, ktoré sú v chránenom území predmetom ochrany. Ich biotopy sa nachádzajú primárne vo voľnej lúčno-lesnej krajine, najmä v južnej časti katastrálneho územia, zhruba v rozsahu biocentra regionálneho významu RBc 4/4 Ostrôžka. V tejto časti riešeného územia sa žiadne plochy novej výstavby nenavrhujú. Len okrajom uvedeného biocentra vedie koridor elektrického vedenia VN 110 kV, ktorý bude posilnený o nové vedenie ZVN 2x400 kV. Zámer výstavby nového elektrického vedenia ZVN bol prevzatý z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie a zámer bude v prípade realizácie predmetom samostatného hodnotenia vplyvov na životné prostredie (EIA).

V územnoplánovacej dokumentácii sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier nie je navrhovaná nová výstavba ani sa tu neplánujú osobitné zásahy (okrem protipovodňových opatrení na vodných tokoch).

Pri umiestňovaní novej zástavby, osobitne rozvojových plôch pre bývanie, boli plne rešpektované ochranné pásma existujúcich stavieb a činností:

- ochranné pásmo cintorína
- ochranné pásmo čistiarne odpadových vôd
- ochranné pásma vodných tokov
- ochranné pásmo lesa
- ochranné pásma líniových technických stavieb – vymedzené ochranné pásma majú elektrické vedenia vysokého napätia – existujúce i navrhované, elektrické stanice, vysokotlakový plynovod a regulačná stanica, produktovod, vodovodné a kanalizačné potrubia
- cestné ochranné pásma ciest, vrátane rýchlostnej cesty

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská

Územnoplánovacia dokumentácia rešpektuje architektonické pamiatky, reprezentované tradičným lazníckym osídlením a zachovanými historickými objektmi na lazoch, ako aj požiadavky z hľadiska ochrany archeologických nálezísk.

Za účelom udržania pôvodného vidieckeho charakteru zástavby sa stanovuje záväzný regulatív maximálnej výšky zástavby. Vo väčšine zastavaného územia sú povolené dve

nadzemné podlažia (v obytnom, výrobnom i rekreačnom území). Regulatív neplatí pre existujúce objekty presahujúce túto výšku – to sa týka bytových domov a administratívneho objektu. Len jedno nadzemné podlažie je povolené v tradičnom lazničkom osídlení.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu obce Stožok nevyvolá žiadne vplyvy tohto druhu.

12. Iné vplyvy

Žiadne iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Stožok neboli zistené.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 5. Najvyššej bodovej hodnote (5) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1.-12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa ani v jednej kategórii nepredpokladajú významnejšie vplyvy, t.j. vplyvy s bodovým hodnotením 3–5. Všetky predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 alebo 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi, nakoľko prevažujú nepriame vplyvy. Konkrétne návrhy investičných projektov možno stotožniť s priamymi vplyvmi, potenciálne dopady stanovených regulatívov klasifikujeme ako nepriame vplyvy. Nasledovné hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačné.

Súhrnné hodnotenie očakávaných vplyvov na životné prostredie podľa významnosti

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na obyvateľstvo	pozitívny nepriamy	2
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	~0
Vplyvy na klimatické pomery	-	~0
Vplyvy na ovzdušie	pozitívny priamy	0-1
	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na vodné pomery	pozitívny priamy	1
Vplyvy na pôdu	pozitívny priamy	1

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
	negatívny priamy	2
Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na krajinu	pozitívny priamy	1
	negatívny priamy	1
	pozitívny nepriamy	0-1
Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES	pozitívny priamy	1
	pozitívny nepriamy	1-2
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská	pozitívny priamy	1
	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
Iné vplyvy	-	0

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, a to najmä:

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Opatrenia na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb sú súčasťou záväzných regulatívov územného plánu obce Stožok, kde sú vymedzené aj verejnoprospešné stavby. Účelom väčšiny navrhovaných opatrení je eliminovať súčasné environmentálne problémy. Nakoľko sa v riešenom území nepredpokladá lokalizácia zámerov s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, nie sú kompenzačné opatrenia vo väčšom rozsahu nutné. Všetky navrhované zámery sú naplánované mimo prvkov územného systému ekologickej stability a chránených území.

Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva:

1. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny – v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s §7b zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 24/2003 Z.z.
- obmedziť holorubný spôsob ťažby v biokoridoroch, biocentrách a plochách interakčných prvkov
- zachovať a vytvoriť nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov (mimo zastavaného územia obce), za účelom retencie vody a živín, eliminácie znečisťovania vody
- zachovať lúčne biotopy európskeho významu a biotopy národného významu
- obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním až po ich okraj
- zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)
- zachovať a revitalizovať meandre vodného toku Slatina
- nahradiť agátové porasty na južných svahoch Stožku prirodzenou skladbou drevín (dub, buk)
- presvetliť mladé zmiešané lesné porasty v oblasti severných svahov kóty Ostrôžky a obhospodarovať ich prírode blízkym spôsobom, s podporou prirodzeného zmladenia buka
- zachovať biotopy v oblasti laznického osídlenia – pestré kvetnaté lúky extenzívne pasené a kosené

- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou – nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, opлотeniami, stavbami
- dodržať minimálnu šírku regionálneho biokoridoru 40 m a minimálnu šírku miestneho biokoridoru 20 m
- vysadiť nové lesné plochy, resp. plochy nelesnej drevinovej vegetácie v súlade s návrhmi MÚSES
- doplnenie stromovej a krovinovej vegetácie, prípadne trvalých trávnych porastov v trase navrhovaných biokoridorov
- obmedziť používanie chemických prostriedkov používaných v rastlinnej výrobe v blízkosti obydľí i prvkov ÚSES
- existujúce hospodárske lesy v navrhovaných prvkoch ÚSES (biocentrách, biokoridoroch, interakčných prvkoch) preklasifikovať na ochranné lesy

2. Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov, umiestnených po vrstevniciach
- optimalizácia agrotechnických postupov pri obrábaní ornej pôdy, napr. orba po vrstevnici, zvýšiť podiel bezorbového obrábania pôdy, upraviť spôsob členenia pôdy na pôdne celky, svahy so sklonom nad 12° nevyužívať ako ornú pôdu, na svahoch s ornou pôdou so sklonom nad 7° vykonávať protieróznú ochranu
- pri poľnohospodárskych činnostiach dodržiavať ďalšie opatrenia Programu poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach, v zmysle vyhlášky č. 199/2008 Z.z.
- realizovať hydrotechnické opatrenia na horných úsekoch tokov na zachytávanie a retenciu prívalových vôd, napr. poldre, hrádzky
- rešpektovať ochranné pásma vodárenských zdrojov a podmienky ich ochrany
- eliminácia nepriaznivých účinkov kontaktu vodných tokov s poľnohospodárskou pôdou a zastavaným územím obce založením nárazníkových pásov s funkčnými brehovými porastmi, trvalými trávnyimi porastmi a sprievodnou drevinovou vegetáciou
- výsadba protieróznej a pôdoochrannej drevinovej vegetácie na strmších svahoch

3. Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva a na zmiernenie pôsobenia stresových javov

- výsadba pásu alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov a hospodárskych dvorov
- výsadba pásu alebo línie izolačnej zelene na rozhraní zastavaného územia a poľnohospodárskej pôdy

- počas ťažby i po skončení ťažby v kameňolome realizovať opatrenia na elimináciu vplyvov ťažby na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a zrealizovať výsadbu líniovej zelene s hygienickou funkciou v priestore medzi kameňolomom a existujúcou zástavbou
- revitalizácia a výsadba línii zelene (stromoradií a alejí) a vegetačných pásov pozdĺž účelových komunikácií, poľných ciest, na medziach
- zvýšiť podiel zhodnocovaného odpadu v zmysle cieľov programu odpadového hospodárstva obce
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a odstraňovanie prípadných nelegálnych skládok a smetísk
- netolerovať v území zaburinené plochy - ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; landom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilnenie ekologickej osvetý medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia – napr. organizovanie brigád a akcií skrášľovania obce
- pre čistenie odpadových vôd v lazničkom osídlení uvažovať s decentralizovaným spôsobom - formou malých čistiarní odpadových vôd
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia

4. Opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídle

- výsadba zelene z miestne pôvodných druhov drevín a zvyšovanie podielu prvkov zelene a prírodných prvkov v zastavanom území obce
- úprava zelených pásov a predzáhradiek pozdĺž komunikácií v zastavanom území
- postupné nahradenie alergénnych drevín, ako aj kompozične a krajinársky nevhodných drevín vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- výsadba aspoň jednostrannej líniovej zelene na hlavných obslužných komunikáciách v navrhovaných obytných uliciach

Viacere z navrhovaných adaptačných opatrení prispejú k naplneniu cieľov Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska posúdenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredia je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pre potreby hodnotenia bol zostavený katalóg kritérií, ktoré sú relevantné pri hodnotení urbanistickej koncepcie a jej dopadov na životné prostredie. Váha (dôležitosť) jednotlivých kritérií v prípade posudzovania hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebola stanovená. Zvolené kritériá boli zoskupené do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá:
 - ochrana / rešpektovanie ekologicky významných segmentov krajiny, vrátane chránených území
 - kvalita a úroveň ochrany prírodných zdrojov – ovzdušia, vody, pôdy
 - prispôsobenie koncepcie rozvoja topografickým podmienkam a ďalším prírodným limitom
 - ekologická stabilita územia a vytvorenie funkčného územného systému ekologickej stability
 - zastúpenie prírodných prvkov v zastavanom území
 - dostupnosť a rozsah verejnej zelene
 - optimalizácia urbanistických štruktúr z hľadiska mikroklimatických podmienok
 - využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- socio-ekonomické kritériá
 - bezpečnosť dopravy
 - implementácia udržateľných druhov dopravy
 - pokrytie územia verejnou dopravou
 - podiel obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu
 - počet pracovných miest
 - dostupnosť základnej občianskej vybavenosti
 - príležitosti pre rekreačno-športové aktivity
 - rešpektovanie historického dedičstva a hodnôt reprezentujúcich kultúrnu kontinuitu a identitu
- technicko-ekonomické kritériá
 - realizovateľnosť koncepcie – väzba na konkrétne investičné zámery
 - efektívnosť riešenia technickej infraštruktúry
 - efektívnosť dopravnej siete
 - hustota obyvateľov v zastavanom území

2. Porovnanie variantov

Obec Stožok spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, preto podľa § 21 ods. 2 stavebného zákona variantný koncept netreba spracovať a spracúva sa invariantný návrh územného plánu obce. Rozlíšený je preto len samotný návrh (návrhový variant) a nulový variant.

Nulový variant (variant „0“) predstavuje doterajšia územnoplánovacia dokumentácia (územný plán obce Stožok v znení zmien a doplnkov).

Ďalší variant predstavuje samotný návrh riešenia - variant „1“ (návrhový variant). Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prináša návrh miestneho územného systému ekologickej stability a ďalších ekostabilizačných opatrení pre celé katastrálne územie obce. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík zvyškov tradičného lazničkeho osídlenia.

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce v plnej miere rešpektuje súčasné funkčné zónovanie obce. Výrobné územie rozvíja v južnej časti katastrálneho územia, vo výhodnej priamej väzbe na koridory nadradeného dopravného vybavenia. Rozšírenie výrobného územia sa navrhuje len na zvyškových plochách medzi areálom spoločnosti Slovnaft, a.s. a fotovoltaiickou elektrárnou, v rozsahu rozvojových plôch č. 27, 28.

Aj rekreačné územie sa bude rozvíjať v nadväznosti na existujúci športový areál. Z doterajšej ÚPD bol prevzatý návrh vytvorenia rekreačného územia v podobe skupiny penziónov a športovo-relaxačného areálu so športovými ihriskami (rozvojová plocha č. 30). Ďalšiu perspektívnu oblasť rekreačného využitia územia predstavuje agroturistika, viazaná na chov hospodárskych zvierat. Predpoklady pre túto aktivitu sú v existujúcom hospodárskom dvore a na lazoch.

Navrhované riešenie uvažuje predovšetkým s rozvojom obytnej funkcie. Vzhľadom k výhodnej polohe obce v blízkosti miest a dobrej dopravnej dostupnosti, sa obec Stožok stáva cieľovým miestom pre prisťahovanie obyvateľov. Vymedzením nových rozvojových plôch pre obytnú výstavbu sa vytvárajú podmienky pre naplnenie tohto potenciálu. Na bývanie sa navrhujú plochy nadväzujúce na zastavané územie obce a existujúcu zástavbu. Najväčšie plochy pre výstavbu sa navrhujú vo väzbe na súvisle urbanizované územie, t.j. jadrovú časť obce. Reprezentujú ich rozvojové plochy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 21, 24, 29. Rozvojová plocha č. 24 je vzhľadom k blízkosti výrobného územia vyhradená pre zmiešané územie, v ktorom okrem bývania budú uvažované aj prevádzky výrobných a nevýrobných služieb. Ďalšie rozvojové plochy sú navrhované vo vyšších polohách, v nadväznosti na pôvodné laznicke osídlenie. Tu sa počíta s menej intenzívnou zástavbou v rozvojových plochách č. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Ďalší priestorový celok navrhovaného rozšírenia obytného územia je viazaný na sídelnú jednotku Krné. Do k.ú. Stožok zasahuje rozvojovými plochami č. 8, 23 a viacerými voľnými prielukami. Z doterajšej ÚPD boli

prevzaté viaceré plochy pre rozšírenie obytného územia, z nich najväčšiu predstavuje rozvojová plocha č. 29, lokalizovaná na hranici s k.ú. Víglaš.

Z hľadiska občianskej vybavenosti sa navrhuje vybudovať v obci zariadenie sociálnych služieb, ktoré je vhodné integrovať aj so zdravotníckym zariadením. Tiež sa predpokladá, že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu. Nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu sa odporúčajú lokalizovať predovšetkým do centrálnej zóny obce a pozdĺž významných dopravných a kompozičných osí. Relatívne flexibilné regulačné podmienky, stanovené v záväznej časti, umožnia výstavbu istých druhov zariadení občianskeho vybavenia pri rešpektovaní stanoveného limitu zastavanej plochy v obytnom území, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia.

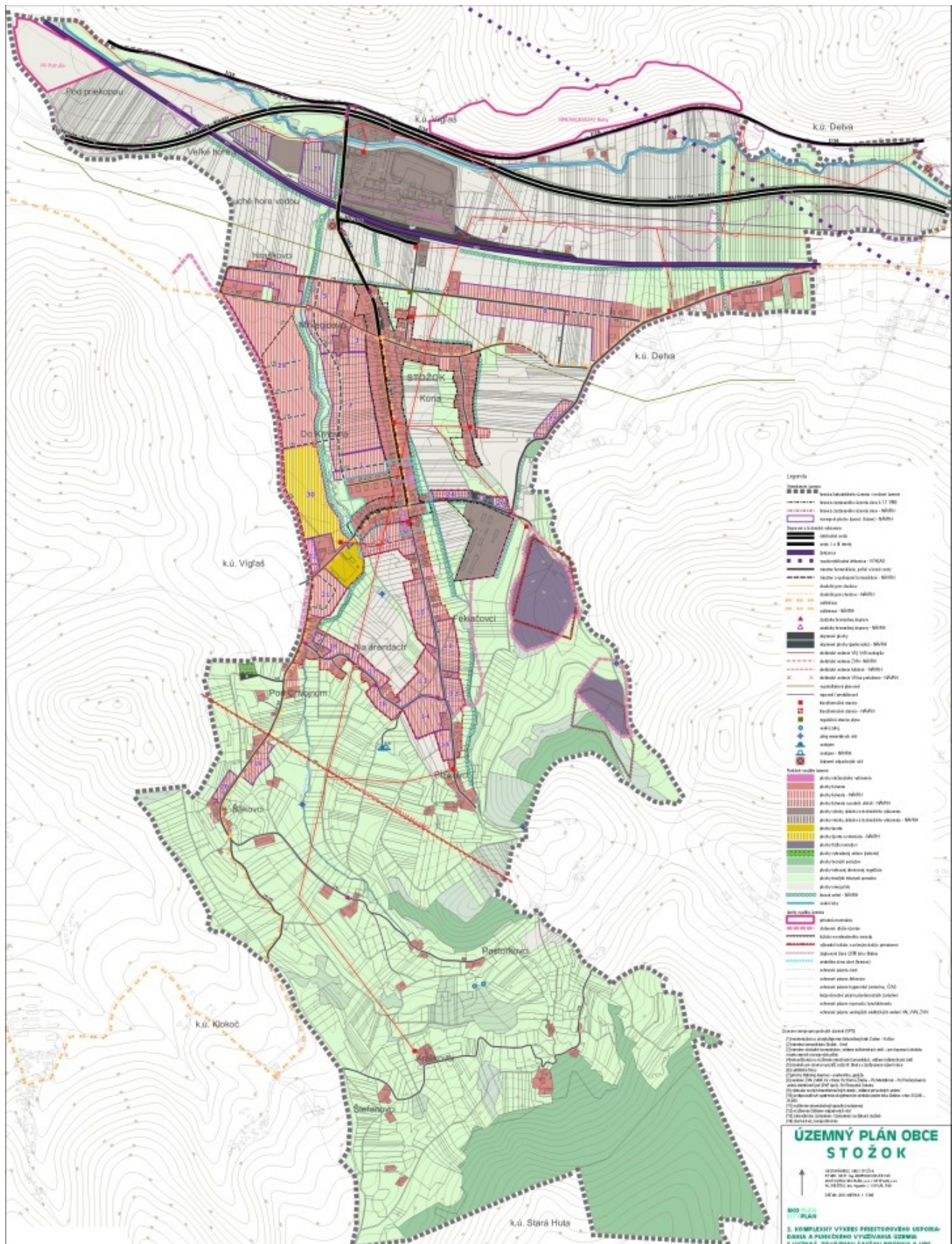
Hodnotená ÚPD navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Nová výstavba je podmienená prestavbou a rozšírením miestnych komunikácií. Nové rozvojové plochy priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie a komunikačný systém. Navrhovaná uličná sieť bude tvoriť ucelené okruhy a prepojí sa s existujúcou uličnou sieťou. Okrem toho sa navrhuje dobudovanie cestného spojenia s osadou Krné, miestnou časťou Detvy. Na tejto trase sa tiež počíta so zriadením novej autobusovej zastávky. Navrhuje sa dobudovanie a vyznačenie nových cyklistických trás s prepojením do okolitých obcí (katastrálnych území).

Značná intenzita navrhovaného rozvoja si vyžiada investície do verejného technického vybavenia. Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete (vrátane splaškovej kanalizácie). Z dôvodu nárastu nárokov na spotrebu pitnej vody sa počíta s rozšírením akumulačnej kapacity o $2 \times 100 \text{ m}^3$. Z rovnakého dôvodu je potrebné rozšíriť kapacitu čistiarny odpadových vôd na 1500 E.O. Uvažuje sa tiež so zriadením viacerých nových transformačných staníc pre zabezpečenie zásobovania elektrickou energiou a požadovaných napäťových pomerov v sieti.

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Doterajší územný plán obce, reprezentujúci nulový variant, však dostatočne neriešil viaceré aktuálne problémy a na dynamický rozvoj obce musel reagovať početnými zmenami a doplnkami, ktoré postupne znížili konzistentnosť a prehľadnosť územnoplánovacej dokumentácie. Z doterajšej ÚPD boli prevzaté návrhy rozvojových plôch č. 1, 9, 21, 29, 30 a sčasti aj rozvojovej plochy č. 2.

Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

Grafická časť hodnotenej ÚPD - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami



VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území, publikované napr. na internetových portáloch (katasterportál, Enviroportál, pôdny portál, SHMÚ) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Ďalšími východiskovými podkladmi boli plánovacie dokumenty spracované na rôznych hierarchických úrovniach a projektové a iné dokumentácie týkajúce sa riešeného územia:

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoismenu/geof/atlas_st_sv
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Oficiálna stránka obce Stožok www.stozok.sk
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Prieskumy a rozborý na územný plán obce Stožok, 2017
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Stožok do roku 2023
- Program starostlivosti o chránené vtáčie územie Poľana 2016 - 2045
- Regionálna integrovaná územná stratégia (RIÚS)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Zvolen, SAŽP 1995
- Rozvoj cyklistickej dopravy na území BBSK
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, 2014
- Územný plán mesta Detva, 2006, v znení zmien a doplnkov
- Územný plán obce Stožok, 2002, v znení zmien a doplnkov
- Územný plán obce Víglaš, 2002, v znení zmien a doplnkov
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov
- Vodný plán Slovenska II. cyklus

Významným syntetickým podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie, ako aj tejto správy o hodnotení, boli výstupy predchádzajúcich etáp tvorby územnoplánovacej dokumentácie – najmä krajinnoekologického plánu obce Stožok, ktorý analyzoval stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Samotné hodnotenie – výber hodnotiacich kritérií a stanovenie spôsobu hodnotenia bolo uskutočnené s použitím rôznych metodík, ktoré prezentujú aktuálne výsledky výskumu v danej oblasti, publikované v zborníkoch a odborných prácach.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní tejto správy vyplynuli zo skutočnosti, že pre hodnotené územie chýbajú určité konkrétne údaje charakterizujúce stav zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie – chýbajú výsledky konkrétnych meraní kvality a stavu ovzdušia, povrchových vôd, podzemných vôd, pôdy, hluku atď.

Ďalšie neurčitosti môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi / parametrami.

Na rozdiel od posudzovania vplyvov činností na základe konkrétnych investičných zámerov (EIA) preto v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii ešte nie je možné presne určiť, aké konkrétne činnosti zo spektra prípustného funkčného využitia sa v rámci jednotlivých funkčných plôch, resp. priestorových celkov budú v skutočnosti realizovať.

Uvedené nedostatky a neurčitosti však nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie územnoplánovacej dokumentácie boli v tejto správe o hodnotení zohľadňované.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územné plány vo všeobecnosti predstavujú účinný nástroj pre koncepčné usmerňovanie rozvoja územia obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Súčasný systém územného plánovania garantuje dodržiavanie týchto princípov vďaka integrovaným nástrojom krajinnoekologického plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Už v zadaní na spracovanie územného plánu obce Stožok a aj v ďalšej etape, pri príprave návrhu, bol deklarovaný cieľ, aby rozvoj obce vychádzal z princípov udržateľného rozvoja a zohľadňoval požiadavky ochrany prírody, krajiny a životného prostredia.

Koncepcia rozvoja obce v zásade vychádza z doterajšieho územného plánu obce, z ktorého boli prevzaté návrhy rozvojových plôch č. 1, 9, 21, 29, 30 a sčasti aj rozvojovej plochy č. 2.

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce v plnej miere rešpektuje súčasné funkčné zónovanie obce. Výrobné územie rozvíja v južnej časti katastrálneho územia, vo výhodnej priamej väzbe na koridory nadradeného dopravného vybavenia. Rozšírenie výrobného územia sa navrhuje len na zvyškových plochách medzi areálom spoločnosti Slovnaft, a.s. a fotovoltaiickou elektrárnou, v rozsahu rozvojových plôch č. 27, 28.

Aj rekreačné územie sa bude rozvíjať v nadväznosti na existujúci športový areál. Z doterajšej ÚPD bol prevzatý návrh vytvorenia rekreačného územia v podobe skupiny penziónov a športovo-relaxačného areálu so športovými ihriskami. V hodnotenej ÚPD je vyznačená ako rozvojová plocha č. 30. Ďalšiu perspektívnu oblasť rekreačného využitia územia predstavuje agroturistika, viazaná na chov hospodárskych zvierat. Predpoklady pre túto aktivitu sú v existujúcom hospodárskom dvore a na lazoch.

Navrhované riešenie uvažuje predovšetkým s rozvojom obytnej funkcie. Vzhľadom k výhodnej polohe obce v blízkosti miest a dobrej dopravnej dostupnosti, sa obec Stožok stáva cieľovým miestom pre prisťahovanie obyvateľov. Vymedzením nových rozvojových plôch pre obytnú výstavbu sa vytvárajú podmienky pre naplnenie tohto potenciálu. Na bývanie sa navrhujú plochy nadväzujúce na zastavané územie obce a existujúcu zástavbu. Najväčšie plochy pre výstavbu sa navrhujú vo väzbe na súvisle urbanizované územie, t.j. jadrovú časť obce. Reprezentujú ich rozvojové plochy č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 21, 24, 29. Rozvojová plocha č. 24 je vzhľadom k blízkosti výrobného územia vyhradená pre zmiešané územie, v ktorom okrem bývania budú uvažované aj prevádzky výrobných a nevýrobných služieb. Ďalšie rozvojové plochy sú navrhované vo vyšších polohách, v nadväznosti na pôvodné laznicke osídlenie. Tu sa počíta s menej intenzívnou zástavbou v rozvojových plochách č. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Ďalší priestorový celok navrhovaného rozšírenia obytného územia je viazaný na sídelnú jednotku Krné. Do k.ú. Stožok zasahuje rozvojovými plochami č. 8, 23 a viacerými voľnými prielukami. Z doterajšej ÚPD boli prevzaté viaceré plochy pre rozšírenie obytného územia, z nich najväčšiu predstavuje rozvojová plocha č. 29, lokalizovaná na hranici s k.ú. Víglaš.

Z hľadiska občianskej vybavenosti sa navrhuje vybudovať v obci zariadenie sociálnych služieb, ktoré je vhodné integrovať aj so zdravotníckym zariadením. Tiež sa predpokladá,

že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu. Nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu sa odporúčajú lokalizovať predovšetkým do centrálnej zóny obce a pozdĺž významných dopravných a kompozičných osí. Relatívne flexibilné regulačné podmienky, stanovené v záväznej časti, umožnia výstavbu istých druhov zariadení občianskeho vybavenia pri rešpektovaní stanoveného limitu zastavanej plochy v obytnom území, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia.

Hodnotená ÚPD navrhuje odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Nová výstavba je podmienená prestavbou a rozšírením miestnych komunikácií. Nové rozvojové plochy priamo nadväzujú na existujúce zastavané územie a komunikačný systém. Navrhovaná uličná sieť bude tvoriť ucelené okruhy a prepojí sa s existujúcou uličnou sieťou. Okrem toho sa navrhuje dobudovanie cestného spojenia s osadou Krné, miestnou časťou Detvy. Na tejto trase sa tiež počíta so zriadením novej autobusovej zastávky. Navrhuje sa dobudovanie a vyznačenie nových cyklistických trás s prepojením do okolitých obcí (katastrálnych území).

Značná intenzita navrhovaného rozvoja si vyžiada investície do verejného technického vybavenia. Navrhuje sa napojenie nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete (vrátane splaškovej kanalizácie). Z dôvodu nárastu nárokov na spotrebu pitnej vody sa počíta s rozšírením akumulačnej kapacity o $2 \times 100 \text{ m}^3$. Z rovnakého dôvodu je potrebné rozšíriť kapacitu čistiarne odpadových vôd na 1500 E.O. Uvažuje sa tiež so zriadením viacerých nových transformačných staníc pre zabezpečenie zásobovania elektrickou energiou a požadovaných napäťových pomerov v sieti.

Značnú pozornosť venuje hodnotená ÚPD návrhom ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability. Územnoplánovacia dokumentácia neprináša žiadne zámery, ktoré by zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali prírodu a krajinu. Návrhom nových prvkov ÚSES – miestnych biocentier a biokoridorov dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov definuje hodnotená ÚPD v záväznej časti súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia. Nezasahuje novými činnosťami do prvkov systému ekologickej stability. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a indundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Prvok líniovej zelene je tiež použitý za účelom izolovania výrobných a skladových areálov od okolitého obytného územia. Líniová zeleň sa navrhuje aj po obvode zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia, čím sa kompozične zafixuje pôdorys sídla voči okolitej krajine. Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru.

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených s novou výstavbou výraznejšie. Doterajší územný plán obce, reprezentujúci nulový variant, však dostatočne neriešil viaceré aktuálne problémy a na dynamický rozvoj obce musel reagovať početnými zmenami a doplnkami, ktoré postupne znížili konzistentnosť a prehľadnosť územnoplánovacej dokumentácie.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby. Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Ide o nepriamy pozitívny vplyv na krajinu a súčasne z hľadiska pamiatkových hodnôt.

Návrh územného plánu obce Stožok nezahrňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov najmä v oblasti dopravy a technickej infraštruktúry s identifikovanými nepriamymi vplyvmi:

- návrh dobudovania chodníkov pre chodcov pozdĺž cesty III. triedy a pozdĺž navrhovaných miestnych komunikácií
- návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych komunikácií
- návrh dobudovania cestnej spojnice do miestnej časti Krné
- návrh dobudovania cyklistických trás a vyznačenia nových trás s prepojením do okolitých obcí
- návrh vybudovania plôch statickej dopravy pre obyvateľov bytových domov a návštevníkov zariadení občianskej vybavenosti športu a rekreácie
- návrh zriadenia zberného dvora s kompostoviskom
- návrh napojenia nových rozvojových plôch na všetky inžinierske siete, vrátane rozšírenia akumulčných kapacít vodojemu a rozšírenia čistiare odpadových vôd

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2035 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje mierne zvýšenie počtu obyvateľov na 1386. Súčasne sa predpokladá vznik nových pracovných miest - hlavne v službách a v cestovnom ruchu, v menšej miere aj vo výrobe, osobitne v malovýrobe a výrobných službách. Tieto aktivity navrhované riešenie umožňuje, no presný počet nových pracovných miest nie je možné vyčíslieť.

V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Predpokladá sa nárast miestnej populácie o 38% do roku 2035 oproti súčasnému stavu. Tento nárast počtu obyvateľov by mal byť kontinuálny a nemal by preto vyvolať negatívne dopady na tradičnú komunitu.

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť v stanovení presných regulatívov pre výrobné a podnikateľské aktivity v zastavanom území a jeho navrhovanom rozšírení. Tieto regulatívy predstavujú prevenciu potenciálnych interferencií jednotlivých urbanistických funkcií, predovšetkým negatívnych vplyvov na obytné územie. Tým súčasne garantujú kvalitu životného prostredia.

Viacere vyššie uvedené navrhované investičné zámery v oblasti infraštruktúry prinesú pozitívne sociálne dopady – napr. dobudovanie chodníkov pozdĺž cesty III. triedy bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť obyvateľov. Významný pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie verejných priestranstiev. Vznikne atraktívne prostredie podporujúce sociálne kontakty. Rozšíri sa spektrum sociálnych služieb cielených najmä na vekovú skupinu seniorov – navrhuje sa zariadenie sociálnych služieb, resp. zdravotnícke zariadenie. Výrazne sa obohatí aj ponuka pre voľnočasové, športové a rekreačné aktivity.

Na ochranu zdravia obyvateľstva pred ožiareníím z prírodných zdrojov žiarenia je stanovená zásada, týkajúca sa výstavby obytných budov na území so stredným radónovým rizikom v zmysle príslušnej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad. Nakoľko v riešenom území nie sú evidované žiadne zosuvy, nepredpokladá sa, že by novou výstavbou mohlo dôjsť k svahovým pohybom.

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery. Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Z hľadiska vplyvov na ovzdušie navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou takmer všetkých nových rozvojových plôch pre obytnú funkciu. Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny priamy vplyv. Navrhované riešenie v

hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia. Pozitívny vplyv strategického dokumentu na ovzdušie možno ďalej vidieť v stanovení regulatívov funkčného využívania územia s obmedzením rušivých prevádzok i drobnochovu v obytnom území.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej ÚPD výraznejšie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú situované vo vyvýšených polohách v dostatočnej vzdialenosti od vodných tokov. Výstavba v rozvojových plochách č. 27 a 28, ktoré sú situované v záplavovom území, danom záplavovou čiarou Q100, je podmienená vybudovaním uvedených protipovodňových opatrení. Vplyvy na vodné pomery sa očakávajú v súvislosti s návrhom protipovodňových opatrení na toku Slatina, ktoré vyplývajú z Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron. Ďalšie navrhované opatrenia mierou prispievajú k ochrane podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh napojenia všetkých nových rozvojových plôch na splaškovú kanalizáciu.

Z hľadiska vplyvov na pôdu sa realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory. V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní ornej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou v podobe vsakovacích vegetačných pásov. Táto skupina opatrení predstavuje priame pozitívne vplyvy na pôdu.

Za negatívny vplyv na pôdu možno považovať záber poľnohospodárskej pôdy. Navrhovaný rozsah zástavby a záberov poľnohospodárskej pôdy odráža mimoriadny záujem o výstavbu rodinných domov v obci, podložený konkrétnymi žiadosťami vlastníkov pozemkov. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii predstavuje 84,3278 ha. Z toho však len časť pripadá na nové zábery. Zvyšok (cca 35 ha) predstavujú zábery, s ktorými sa počítalo už v doterajšej územnoplánovacej dokumentácii. Vzhľadom k rozloženiu najkvalitnejšej pôdy v katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. nebolo úplne možné vyhnúť sa záberom najkvalitnejšej pôdy v danom katastrálnom území. Jej navrhované zábery však navrhovaná urbanistická koncepcia minimalizuje a uprednostnené boli návrhy na menej kvalitnej pôde. Ide hlavne o zábery pôd 6. skupiny kvality z celkovo 9. skupín kvality. Zábery lesných pozemkov sa neuvažujú.

V grafickej časti hodnotenej ÚPD sú vyznačené lúčne biotopy európskeho významu a národného významu. Do uvedených lúčnych biotopov navrhované riešenie novými rozvojovými plochami ani inými stavebnými aktivitami nezasahuje. Významné spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako prvky ÚSES a ani do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES – biocentier a biokoridorov miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu.

Navrhované riešenie nezasahuje do prírodnej rezervácie Pstruša, kde platí 4. stupeň územnej ochrany prírody v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v

znení neskorších predpisov. Ani v blízkosti prírodnej rezervácie sa nenavrhujú žiadne rozvojové plochy alebo iné stavebné zásahy. Chránené vtáčie územie SKCHVU022 Poľana pokrýva väčšinu katastrálneho územia obce Stožok, preto nebolo možné úplne vylúčiť stavebné zásahy v tomto chránenom území. Do SKCHVU022 Poľana zasahujú navrhované rozvojové plochy č. 14, 15, 16, 19 a 20. V prípade rozvojových plôch č. 14, 15, 16 však ide o kompletizáciu druhej strany zástavby existujúcej miestnej komunikácie, ktorá tvorí hranicu CHVÚ. Celkovo možno konštatovať, že uvedené rozvojové plochy nadväzujú na existujúcu zástavbu obce, a preto nepredstavujú výraznejšie obmedzenie alebo ohrozenie biotopov druhov vtákov, ktoré sú v chránenom území predmetom ochrany. Ich biotopy sa nachádzajú primárne vo voľnej lúčno-lesnej krajine, najmä v južnej časti katastrálneho územia, zhruba v rozsahu biocentra regionálneho významu RBc 4/4 Ostrôžka. V tejto časti riešeného územia sa žiadne plochy novej výstavby nenavrhujú. Len okrajom uvedeného biocentra vedie koridor elektrického vedenia VN 110 kV, ktorý bude posilnený o nové vedenie ZVN 2x400 kV. Zámer výstavby nového elektrického vedenia ZVN bol prevzatý z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie a zámer bude v prípade realizácie predmetom samostatného hodnotenia vplyvov na životné prostredie (EIA).

Územnoplánovacia dokumentácia rešpektuje architektonické pamiatky, reprezentované tradičným laznickým osídlením a zachovanými historickými objektmi na lazoch, ako aj požiadavky z hľadiska ochrany archeologických nálezísk.

Možno teda konštatovať, že územný plán obce Stožok bude predstavovať základný koncepčný dokument obce s právnou záväznosťou a vynútiteľnosťou. V návrhu záväznej časti riešenia sú definované zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia, ako aj zásady a regulatívy týkajúce sa ochrany životného prostredia a krajiny a ďalších funkčných systémov obce, verejnoprospešné stavby.

Hodnotená dokumentácia je v celom rozsahu v súlade so záväznou časťou Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja, v znení zmien a doplnkov. Súlad s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je dokumentovaný v kapitole 2.2 textovej časti hodnotenej ÚPD.

Z porovnania variantov vyplýva, že návrhový variant (variant „1“) predstavuje oproti nulovému variantu najvýhodnejší variant budúcej realizácie činností a stavieb v hodnotenom území.

Vyhodnotenie splnenia rozsahu hodnotenia a špecifických požiadaviek na hodnotenie

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 zákona. V procese hodnotenia a v jeho výstupe – správe o hodnotení boli naplnené všetky body rozsahu hodnotenia, ktorý určil Okresný úrad Detva, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-DT-OSZP-2017/001058/KUR-21 zo dňa 26. 10. 2017. Hodnotenie, ako aj samotné navrhované riešenie, zohľadnilo špecifické požiadavky, ktoré vyplynuli zo stanovísk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente:

- 1. Obsah návrhu strategického dokumentu dať do súladu so záväznou časťou schválenej územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa. Postupovať pri obstarávaní ako aj spracovaní strategického dokumentu v súlade s ustanoveniami § 22 až 28 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej „stavebný zákon“). Rozsah strategického dokumentu dať do súladu s § 12 vyhlášky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Záväznú časť strategického dokumentu dať do súladu s § 13 ods. 3 písm. b) stavebného zákona.

Splnené: návrh ÚPD bol spracovaný v súlade so zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

- 2. Pri stanovovaní priorít a cieľov rozvoja obce v oblasti dopravy rešpektovať priority rozvoja dopravnej infraštruktúry a ÚPN-O Stožok zosúladiť s Programovým vyhlásením vlády SR (2016 – 2020) za oblasť dopravy, Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011, Operačným programom Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020, Stratégiou rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 a Strategickým plánom rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020;
 - predmetnú územnoplánovaciu dokumentáciu spracovať v súlade s nadradenou aktuálne platnou dokumentáciou ÚPN VÚC Banskobystrického samosprávneho kraja;
 - postupovať podľa uznesení zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
 - na ochranu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií a premávky na nich mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce dodržať cestné ochranné pásma v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon);
 - rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru, predovšetkým trasovanie a ochranné pásmo rýchlostnej cesty R2. Rýchlostná cesta R2 patrí do súhrnnej siete TEN-T (Trans-European Transport Network, tzn. Transeurópska dopravná sieť);
 - rešpektovať pripravované stavby dopravnej infraštruktúry a ich trasovanie;
 - dopravné napojenia jednotlivých lokalít, jednotlivé cestné komunikácie, statickú dopravu, cyklistické trasy a pešie trasy riešiť v súlade s aktuálne platnými technickými predpismi a STN;
 - dopravné napojenia na cestnú sieť riešiť na základe dopravnoinžinierskych podkladov, výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti

dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s aktuálne platnými technickými predpismi a STN;

- pri návrhu jednotlivých lokalít v blízkosti pozemných komunikácií a železničných tratí je potrebné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. Umiestnenie lokalít, predovšetkým bývania v pásme s prekročenou prípustnou hladinou hluku sa neodporúča. V prípade realizácie takýchto lokalít je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat investorov na vykonanie protihlukových opatrení. Voči správcovi pozemných komunikácií a železničných tratí nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe;
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

Splnené: návrh ÚPD je v súlade s príslušnou legislatívou, STN, nadradenou ÚPD, odvetvovými stratégiami a rešpektuje existujúcu dopravnú infraštruktúru. Nové rozvojové plochy sú navrhované mimo ochranných pásiem rýchlostnej cesty, železnice i ciest III. triedy. V kap. 2.12.1 hodnotenej ÚPD je zakomponovaná aj požiadavka týkajúca sa vyhlášky č. 549/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.

- 3. Pri ďalšom spracovaní strategického dokumentu „Územný plán obce Stožok“ je potrebné postupovať v súlade s platnými predpismi v zákone o vodách (kde sa plánuje výstavba rodinných domov počítať s výstavbou verejnej kanalizácie a verejného vodovodu; zabezpečenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce; v zraniteľných oblastiach zabezpečiť zvýšenú ochranu vôd pred poľnohospodárskym znečistením...).

Splnené: v návrhu ÚPD sa počíta s napojením všetkých navrhovaných rozvojových plôch na verejnú kanalizáciu a verejný vodovod (ako vyplýva z kap. 2.12.2 návrhu ÚPD), záplavové čiary Q100 sú zakreslené vo výkresoch č. 2, 3, 4, 6, 7, a návrh opatrení je obsiahnutý v rámci opatrení na ochranu prírodných zdrojov.

- 4. Pri ďalšom spracovaní strategického dokumentu „Územný plán obce Stožok“ je potrebné postupovať v súlade s platnými predpismi v odpadovom hospodárstve (dodržať hierarchiu nakladania s odpadmi; stanoviť spôsob nakladania, zberu a prepravy komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, zavedenie triedeného zberu komunálnych odpadov, zriadenie zberného dvorného dvora pre oddelené zložky komunálneho odpadu...).

Splnené: riešenie odpadového hospodárstva, vrátane návrhu zberného dvora (v rozvojovej ploche č. 26) je v návrhu ÚPD zahrnuté v kap. 2.13 a je tiež rekapitulované v tejto správe o hodnotení, v kap. II.3.

- 5. Územný plán, s prihliadnutím na možné funkčné využitie územia – jednotlivých lokalít navrhnuť s komplexnou, efektívnou a hlavne bezpečnou cestnou dopravnou infraštruktúrou; efektívne a prehľadne navrhnuť trasy budúcich vedení, inžinierskych sietí, s minimálnym zásahom do pozemných komunikácií.

Splnené: všetky navrhované rozvojové plochy sú napojené na verejné dopravné a technické vybavenie, pričom je zachovaná existujúca sieť komunikácií

- Požiadavky MŽP SR:
 - V katastrálnom území obce Stožok (ďalej len „predmetné územie“) sa nachádza: výhradné ložisko „Stožok; stavebný kameň (499)“; s určeným dobývacím priestorom (DP) a chráneným ložiskovým územím (CHLÚ) pre PK Doprastav, a.s., Žilina a ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Stožok I; stavebný kameň (4340)“, ktoré využíva PK Doprastav a.s., Žilina. Dodržať ustanovenia § 18 a § 19 banského zákona tak, aby bola zabezpečená ochrana výhradných ložísk proti znemožneniu alebo sťaženiu ich dobývania a podľa § 17 ods. 5 a § 26 ods. 3 banského zákona vyznačiť hranice chránených ložiskových území a dobývacích priestorov v územnoplánovacej dokumentácii. Vzhľadom na súčasné a predpokladané využívanie ložiska územie v blízkosti chráneného ložiskového územia a dobývacieho priestoru nevyužívať na obytné, prípadne rekreačné účely. Ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku.
 - V predmetnom území sú evidované skládky odpadov tak, ako je zobrazená na priloženej mape. Ministerstvo ŽP SR odporúča uvedené skládky odpadov dostatočne zohľadniť v územno-plánovacej dokumentácii.
 - V predmetnom území je na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná environmentálna záťaž: Názov EZ: DT (006) / Stožok – terminál Slovnaft, Názov lokality: terminál Slovnaft, Druh činnosti: skladovanie a distribúcia PHM a mazadiel, Stupeň priority: v registri nie je uvedené, Registrovaná ako: C sanovaná / rekultivovaná lokalita. Environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.
 - Predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika, tak ako je to zobrazené na priloženej mape. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR

č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

- Informácie o geotermálnej energii v predmetnom území sú k dispozícii na webovej stránke Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra – aplikácia Atlas geotermálnej energie <http://apl.geology.sk/mapportal/#/aplikacia/14>.

Splnené: hranice chránených ložiskových území a dobývacích priestorov sú vyznačené v grafickej časti návrhu ÚPD a informácie o nich sú uvedené aj v textovej časti, pričom v ich blízkosti sa nová zástavba nenavrhuje. Ďalej sú v grafickej časti návrhu ÚPD (vo výkrese č. 6) vyznačené skládky odpadov a v textovej časti je v rámci navrhovaných opatrení zahrnuté aj „úplné odstránenie divokých skládok“, ako vyplýva aj z kap. II.3 a IV. tejto správy o hodnotení. Sanovaná / rekultivovaná environmentálna záťaž je zmienená v textovej časti ÚPD, v kap. 2.13. Návrh ÚPD stanovuje ako podmienku „rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany a pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia“, ako vyplýva z kap. II.5 a III.1 tejto správy o hodnotení.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP (č. 485/2010/OHPV)

.....

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Použité boli podklady uvedené v kapitole VI., časti C tejto správy o hodnotení.

Kompletná textová a grafická dokumentácia – návrh územného plánu obce Stožok je pre účely prerokovania zverejnená na internetovej stránke www.cityplan.eu/stozok

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Stožku, 25. 09. 2018

Bc. Darina Petrincová, starostka obce

.....

(podpis, pečiatka)